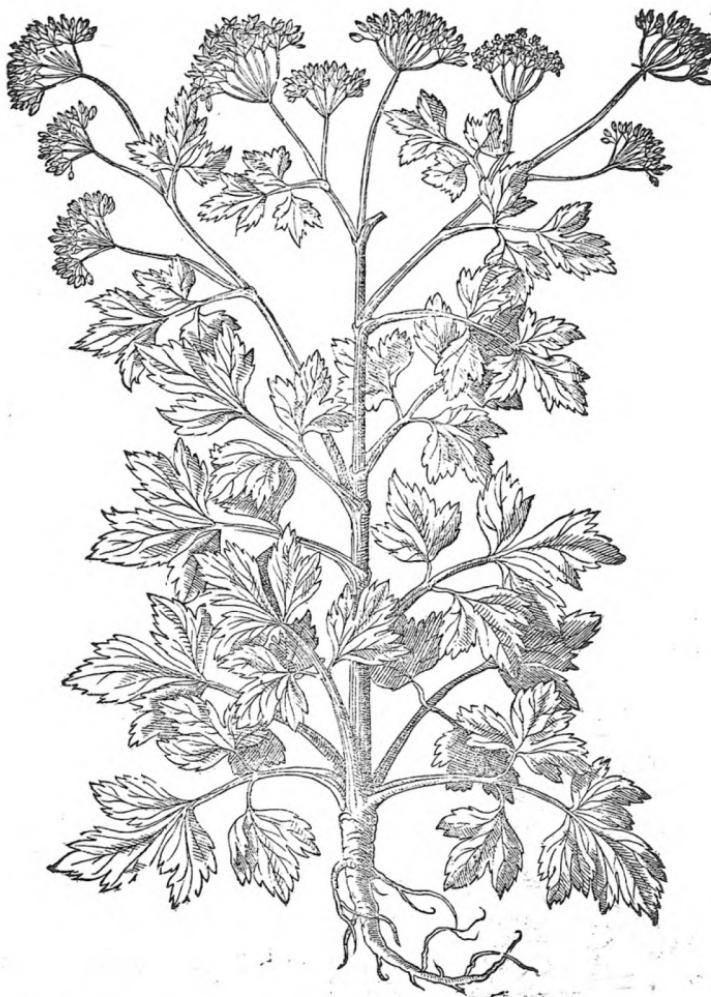

LEVISTICUM VULGARE.

Eleoselini cō
 fidatatio. hoc Plinius. Quare mirum non fuerit, si recentiores quoque Apio comitialiibus interdixerunt. Cum igitur his tum re-
 tentionibus, tum auctoritatibus, notis praeterea suffragantibus, constet vulgare Petroselinum legitimum esse Apium, putan-
 dum quidem fuerit, quin potius affirmandum, id quod officinis omnibus sativū Apī vicem explēt, nil aliud effe, quam Paluda-
 pium, sive Apium palustre, Eleoselinum Diſcordi vocatum. Quandoquidem hoc in humeribus, & palustribus locis na-
 scitur, caule, & foliis sativa majoribus, varioribusq;. Eaque propter Theophrastus libro. 7. cap. 6. de planitarum historia,
 de eo differit hic verbiſ. Paludapium, quod apud aquę dulcem, & in paludibus prouent, foli orato, nec his sum confi-
 sit, sed simile quodammodo Apio est, odore, sapore, figuraq;. Hoc Columelle libro 11. cap. 3. de re Rūſica non aquaticum
 apium, sed Apium simpliciter appellatur: ubi sic legitur. Apium quoque plantis severa, nec minus semine, sed pre-
 cipue aqua letatur, & idēo secundum fontem commodissimè ponitur, quod signis id uelia latifilijs facere, quantum semini
 possint tres dīgitī comprehendere, varo linteolo inliget, & ita in areolā dīpositum religet. uel si crīſe frondis, femeſ eius
 indūm pile, & salīgo paſo pīſtūm expoliatumq; ſimiliter in linteolis ligatum obret. Potest etiam circa hanc operam
 fieri crīſpum, ſi cum eft natum in clementia eius ſuper soluto cylindro coereatur. Hac ille. A quo nonnulli horitorum cul-
 tores edothi, aquaticum apium crīſpum hoc quoque tempore faciunt. habentq; ſpectaculi gratia in hortis. Ceterū Ruel-
 lus hand

Jus haud nihil subscriptendum est: quippe qui plantam nobis Italisi Macerone vulgo appellatam, *Ta'ndapium esse putat-*
Quippe (ut paulo post), atque etiam in proxima Smyrnij comminatione dicitur) non parua sanè inter vocatum Eleofelinum & Hippofelimum intercedit differentia. Apij porro in membris naescens, quod ideo Græcis Oreoselium unū citius, nulla à Diocoride redditur foliorum delineatio, nisi in scriptura fuerit depanata, ut sermè sufficere. Vix The- phrasius, & Blinius Oreoselium eiscripserunt folijs cicutæ, racie tenuis, & sine nuce, alter vero cande anchii, minutiore tamen. Vnde factum est, ut normaliter credere Theophrastum hoc in loco de rauatum esse. Quid ubi in Græcis (edici- tamen legitur, apud τέ οὐλά φύτευε ταῦτα id est, folijs labiæ cicutæ similia, legendum sit, οὐδεποτε έχει μακριόν ἡράτον, hoc est, capitulo bacis et pazaronimata. In quam opinionem has fæcili potius addidisse uulgata: Graecia Diocoritis lelio, in qua numerum capitulo am papaveris, non autem foliorum dicta mentione est. Veritas enī ego potius (ut meò dixi) Dio- coridis letacionem initiatam, futauerimus, quām Theophrasti: e contrâ sententit Heronius. Näm praterquam quād Theo- phrasio subcribat Plinius, & Orūtias codex, in quo non possumus, seu ratione legitur. Præterea iste sepe numero vidi Apjū in montibus naescens à Theocoristi, & pianta pictura naturis prorsus nosis differt. Precepsit enim folijs cicutæ, & radice tenui, & semine in umbella anchii modo: quo enī etiam Apjū maximè aspergitur. Illud insuper addiderim, quod Petroselini. Apjū longe magis proprium est folijs conjugato cicutæ nudo, per amictuam laetitias, & jemicē in umbella arcthi inflat, quām capitulo bacis et pazaronimata. Epiphanius peperueri similis in die. M A C E D O N I C U M A T T E M P E T R O S E L I N Y M, est anteberat à Italia haud cognitum Hipposelini conit. factum est tamen quāvum diligenter ut petio est Macēdona feminine, iam quibusdam nostris habeatur in hortis. Hu- ius copiam primum nūi secat Iacobus Antonius Cerritus Parvus, Patavinus: cuius liberalitate complures cum pere- grinas, duas varas solum confectione plantas. Exit itenū Maceđoniam per oleum, folijs vulgaris, sine aquatico epo si milibus, sed minoribus, caule crassi, ramoso, frequentius utrum capitalibus, floribus altis, jemicē horti se petrocelino horti adhibente, odorato, & amaretate. Quamlibet cetero raro celo, qui vulgare nefiram petrocelinum, nihil à Ma- cedonico differre contendunt, sua tantum autoritate ne dicam: teneat mīxi. Quid uero Hippofelinum nocatur, si quod LEVISTICUM vulgo vocant, non est, plantæ sanè non habeo que legitimam refert. Si enim foliorum, caulinum re- morum cetera arvensis, & parum magnitudine, procret, tērēt, & efficiuntur, eis. Diocorisi & Hippofelinum leguminum non sit, quod comæ, & semine illi non res inveniunt, tamen ceteris folijs gracius sit, & tota facie simile, nemō nobis succensere debet, si hanc plantam Hippofelini appellamus: utrum non etiam ipsi opinione hanc retinēti uidear, liberter in eorum conce- dam sententiam, qui aliter consent. ea exceptione tamen, vt inventa hac planta mibi tantum Hippofelini vicem praefeat. Sunt quae hanc Laferpitum, quia; fructiferam Theophrasti libanotidem esse contendunt, sed plures sunt nota (quantum ri- deo) quia borum opiniones refragantur. Brafrancus Ferrariensis herbam Maceronem vulgo uacatam falso Hippofeli- num exilitat, à peruerja fortasse Marcelli interpretatione decepimus, qui prater Diocoridis sententiam, Hippofelini radi- 30 cem intus candidam, foris vero nigram rededit, tamen enī in Græcia Diocoridis exemplaribus nulla nigrescens sat mer- tio. Qo quidem argumento Maceronem Hippofelinum non esse, Jatis superfori comparatur, præsentim enim hæc coloris Martelli, & radicum opposta qualitate inter se disventur. Hinc Marcelli lapiss illud canjam frustis arbitror, quod legere apud The- Brafa. lapiss. phrastum, nafci Hippofelinum folijs paludiario proximis: caule magno, ac hispido: radice raphani modo crassa, jec̄ ityaz- nigroque etiam senne, magnitudine erit ampliore. Quia forte tamen etiam herba, non fuisse Hippofelino rad- 40 cem inesse addicit in Diocoride. Sed enīzaduocerundum est Theophrastum ex loco non descripsisse Diocoridis Hippofelinum cium alterum ab altero pluribus differat, sed Syrium pacis. Id quod ex concipi potest, quod Diocorides: item q; Galenus assertor, nonnullis inuentis qui Hippofelinum à Smyria non separari. Quibus verbis nihil mirum inter eos, qui ita sentient, Theophrastum quoque ab illis comprehendunt fasce. Ceterum hoc in eam Fuchsii, cuius tamen pace Fuch. error. dixerim, aperte hallucinatur: quippe qui legimus Hippofelimum Leucippium vulgo vocatum, smyrny loci in suis clarissimi- dorum, de spirib; historia commentatoris depinxerat. Ienī prate ea evasæ deprehenduntur in libro de compositione medicamento- rum, quem super auctum edidit. Nam est primū im rectè scribit, illud quo officina hodie pro ario hortensi vnuunt, non es- se nisi eleofelimum, id est apium pulvis; tamen pœta pœta person (ne quicquid in inicio) scriptis tradidit, petrocelini semine platis: apij semen uocari, atque in eius locum plurpari. Etenim oleofelini feminine, non petrocelini, apij semini loco utuntur enies ferre pharmacopat, id est etiam apij semen nuncupant. Apjū meminit Galenus libro 8. simplici medici. sic iniquens. Apjū generū ut ex Gal. 40 dicitur, que adeo calidum est, & virinas, & menis ciat. Platis quoque dissentit: & magis senen, quam herba ipsa. Sed & oleofelini, & hippocelini similes vñi est: verum hippocelini imbellitum est, oreoselium valentius. Eodem quoque lib- 50 superioris tamen, ac Petroselino cisteruit his verbis. Petroselini semini maxime vñi est, cim tota etiam herba vñam cum ra- dice similem, sed imbellitatem, facultatem fortiori. Est autem vt gustu acre cum amaritudine, sic & in operibus calidum, vñam cum incidenti efficit. His menes, & virinas largè prouocat. Platis quoque dissentit. Fuerit itaque & ipsum ter- tium ordinis tum exedfactuum, tum desiccantium. Secūdū de Petroselino Macedonicō sūfīū differens libro primo de anti- dotis, ita scribit. Quod ad Petroselinum attinet, laudat: nam Macedonicum est omnibus cognitum: quod Estreatum etiam quidam appellant, à loco in quo nascitur, nonen inveniunt. Verius exiguum est prosuersus quod ibi protent, cim & præcipuis, & angustus ē locus sit. Estreatum itaque Macedonicum hoc, quod à Macedonicis in omnes gentes扩散it, & uenacōdoque deeri, ne peiorum eximessem theriacam futuram, si alius imponeret. Non enim si incriseris venenis, si uenacōrum morib; aliud ab Estreato petrocelinum minus congruit, propterea reliquæ etiam rucib;, vt tornacillus venticulo debili, aqua inter cutem, & id genus alijs, segnissi opulati, quos in primis sanare theriaca non pronuntat. Ad hanc Estreatum petrocelinum theriacam planè amaroem facit, præsentim cim recens uelutum impuncto. Differt enim ab alijs petrocelinis, quod vt accrimen, ita quoque amarisim in est. Ξενος επιτασσος, dicitur Graci, quod Latini Apium hortense, nombrante Mauritanis, Charfi, Carp., scilicet Chaves: Itali, Apio domesico, & Petersilio: Germani, Petersilius, & Peterlin: Hispani, Persepoli: Galli, Tegid de latere. Id uero ιωνιος Graci dicit, quod Latini, Apium pulvis, & Paludapium: Mauri- tanii, Affiliis Tizi, Apio pulvis: Germani, Epiph. Hispani, Persepoli dagoa, & Apio Galli: Persepoli de leau. Quod autem spesissima Graci, Apium montanum Latinis uocant: Mauritanii, Acraselium: Itali, Apio montano: His- pa- ni, Persepoli

ni, *Peregrin montefisiro*: *Calli*, *Terfisi des montaignes*. *Nigro* deinde id *Croci* dicitur quod item Latinis *Petroselinum*, & *Italis*, *Petroselino*. *Tefrini* *Ierusalem* id *Greci* uocatur, quod etiam Latinis *Hippofelnum*: *Arabice*, *Salsi*: *Itali*, & *Hippofelino*: *Germanice*, *Liebflockel*: *Gallice*, *Athe*, & *Athe large*.

Smyrus.

SMYR NIV M.

CAP. LXV.

SMyrrion, quod in Cilicia petroselinum uocant, plurimum in Amano monte gignitur¹. Caulem Shaber apii, & stolones multos: folia latiora, suppingua, ad terram infracta robusta, ² odore mediato, cum quadam acrimoniam iucunda, colore in luteum languescente: capitibus caulinum orbicularis, ut anethi: semine brassica, rotundo, nigro, acri myrra sapore, ita ut alteru alterius loco cedat. Radix quoque odorata, gustu acri, fauces morderet, succosa, mollis. Cortex eius foris niger, intus uiridis, aut subalbidus. Nascitur in saxosis, & collibus, atque equalidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, herbae, & feminis exalfacere. Folii muria maceratis ad obsonia utuntur: aluum sunt. Radicem contra serpentium iictus bibere conuenit: usus, & orthopnoeas mitigat: urinæ difficultati medetur.

S M I R N I V M.

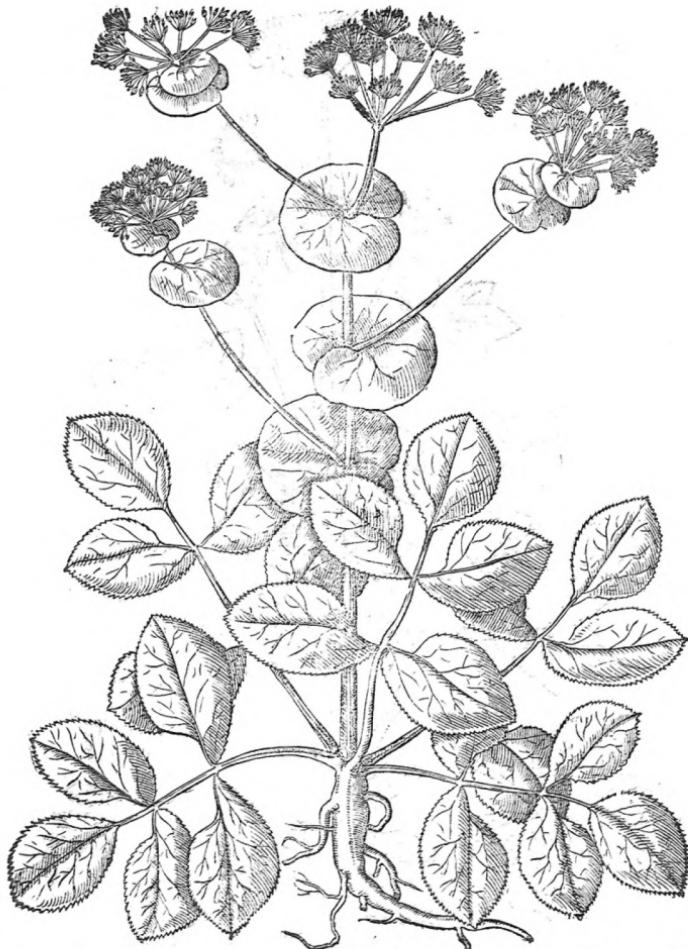
a Drag. e. v.
d. se uide
tutri caput
nudu t. x.
c. p. u. a. g.
t. a.
ta.
ra.
cum aci
menia, medi
caraque, &
colori subme
lino.

b Meum, se
u. g. g. r. a.
multi juc.
c Meum, &
Drag. x. e
r. v. u. s. x.
z. r. e. s. x.
e. d. i. c. a. s. .
h. u. n. c. s. , &
angulis incul
tis.

Illata recentes tumores, collectiones, duritiasque discutit, vulnera ad cicatricem perducit, partus ab oru initiat, si feruefacta subijcitur. Semen liciens, renum, & uescicæ uitis prodest; menes, & secundas pellit. commode datur ischiadicis in uiuo; inflationes stomachi lenit; sudores ciet, & ruclus. Peculiariter datur hydrotopicis in potu, & contra febrium circuitus.

Si Smyruj singule note, qua illi à Dioscoride tribuuntur recte, diligenterq; expendantur, facile quidem perficit poterit, Smyrnij cōderatu. Smyrnum ei herbe similiimum esse qua à nobris in Hetruria vulgo vocatur Macrone. Siquidem hanc nasci clarum, est aculeo apic, foliis latioribus, superius angustius, robustis, ad terram ueris, odore medicato, cum quadam acrimoniam inservit, colore in luteum languageente. Præterea in carduum cacuminibus umbellam gerit anethi modo: fenniæ bractæ masore, oblongo tamen, nigro, acri, odore myrrin referente. Radice denique nitidæ odorata, acri, uuccoja, ac mollis, qua exteriore cortice nigricat, interiore vero parte ex albo vireficit. Quas quidem notas ferè omnes consolas Smyrnio Dioscoridem readdisse. Verum quispiam, cui forte hoc nostra sententia minus arideat, obtinet nobis senex, ut quod Macronus uero non in ita retundam bractæ mode. Huic illud responsum possumus, quod ciam catena in ministrum nota illi respondent, facile in fenniis delineatione mendum habefi potest. Vel quid non in rostrâlate, sed in alio vineum al-

SMIRNIVM CRETICVM.

tero scime intercedat similitudo. Porro quanuis memorie non prodiderit Dioscorides, quod *Smyrnium* seratur in hortis, in quibus hodie nostrum illud feritur, sed quod sponte in Amano Cilicie monte signatur, tum etiam in collibus, incultis, ac saxonibus; Plinius tamen etate passim in hortis serebatur. Id quod ipse Plinus manifeste demonstrat libro 19. cap. ultimo, ubi *Smyrnium* inter hortensia referens, inquit. Et *Smyrnium* oles ipsam locis feritur, myrrhamq; radice respicit. Idem quoque restatur Galenus, quod ipsum inter olera connumeret libro 2. de aliment. facultatibus, & de eo scribat in huic modum. *Smyrnium* non est insulae. Ideoq; Roma platinum venit. Multo autem acrius est, & calidius, quam apium, quin & odorati que piam habet. Quapropter efficacius virinam ciet, quam apium, hippocleatum, & sion: & mulieribus menses mouet. Veris tempore caulem producit, qui crudus extendit, haud alter quam folia, quis sola per hydrem iherant plantam, nondum caulem habent, sicut neque tum apium habet. Postea vero caule accedente, tota planta incundior redditur, siue quod crudam ipsam, siue coctam mandat, siue ex oleo, & garo, siue vimum, siue acetum velut adycere. Nonnulli cum aceto, & garo tantum eaunt, veluti apium: alijs vero pauli luta olei ipsi adiciunt, hoc Galenus. Ex cuius Jane verbis liquido appetet, *Smyrnium* retinobium etiam inter olera frusse recepitum. Galeno nimurum astipulantur ea, quae de *Smyrnio* mibi retulerint Siculi. rancue y affirmant, plantam Macerorum appellatam polyni colim juxta hortis, atque eam veris tempore (ut etiam Galenus peribet) caulem tenerissimum emittere: quoniam folium caeno fu, sed gratiam quoque ineat cum ore.

IMPERATORIA.

præfertim si cum sale & pipere cincare modo comedatur. His itaque fortasse, vel etiam validioribus rationibus addicūt
 Manardus Ferrariensis, vir quidem ingenio, & doctrina celebris, Smyrnium ejusnotrum dictum Maceroneum cōsiderans
 servit. Non sit, ut minus dubitem Ruellii opinionem improbadam esse, quod suscipetur ut proxima commentatore dixi
 mus Maceroneum esse Paludarium. Smyrnium vero eam sibi pueri putet, quam in Iugis vocant vulgo Lenechia.
 est & alia planta, quam in CRETÆ SMYRNIVM vocari dicuntur. Feret folia usque Smyrnio crassiora, quia ab uno pe-
 diolo dependentia, & per ambitum serrata, quietem in altera parte ab exortu mutata. Longe autem diversa si existant,
 que in caule sunt. Ea enim rotunda spectantur, & a caule, & ramis in quibus nascentes, perfoliate vocatae mago tristig-
 tur, nullis in ambitu denticulis. Caudem editi firmius, striatum, & subter folia geniculatum, quo in latere, ubi folia perfo-
 rantur, ramuli exirent ex fragilo foliorum finu, frus in longissimo protinus. Vmbellam in caulinam ramorumque summittibus
 10 gerit racematum disjecta floribus alblicantibus, femine hanc bracteis similis, sed rotundo, angulo, & in acutum desinente.
 Color ex flavo nigricante, sapore acuto & amarum calo, pediculis longis striatis. Radicem recentem uidere non licet, sed
 qui plantam miserant, eam Smyrnio nigrum ferre similes factos, non modò facie, sed etiam sapore, odore, ac uiribus. Ve-
 rum enimero (quantum ego iudicare possum) Smyrnium nostrum magis admodum ad Smyrnio historiam accedit, qua à Dio-
 sewde describitur. Smyrnium tum historiam, non facultates descripsi Galenus libro 8. simplicium medicamentorum, sic
 inquietus. Smyrnium quidam Hippopeltinum agreste cognominant. Ex eodem genere & ipsum cum apio est, & petroselino;
 fueritq; apio quidem ualidius, petroselino autem imbecillus. Menis itaque, & urinas mouet, calidum, siccans, tertio or-
 dine. Cilicis petroselinum nominat, quod in Amano morte necatur. Est quidem & ipsum Smyrnium, in iussu uero petro-
 selino, & Smyrnio acre. Proinde & ulceribus impone petroselinum, qd videlicet sine molestia defecet. Sec & digerere, que
 inducata sunt, ualeat. Reliqua uis eius apio, & petroselino similis est. Quicquid & semine eius utimur ad m. i.fer, urinas,
 20 & alijmata, iuxta anhelationes. hæc tamen Galenus. Cetera non defint ex recensitoribus, qui contendant, plantam Impe-
 ratorianu[m] uocatum legitimum esse Smyrnium, argumento quod eius radices exterius nigricant, interius vero uirent,
 Verum si ex eo aperte decepti reprehenduntur, quod non anhelatione an he plantæ ceteris inter se notis cōueniant. Sed
 postea quādum de Imperatore herba incidit mentio, ob sui nominis uicem, p̄st̄latam, p̄st̄latam, p̄st̄terenām sanè non
 duximus, quia hic eius tum historiam, tum facultates edificamus. Prostantissimaq; Imperatoris IMPERATORIA in Ananensisibus
 montibus supra Tridentum frequentissima nascitur, foliis si hæc non mirabitis, foliis accubantiis, robustis, levigatis, ac apice
 rotundis, caule bicarinatis, purpureo, rotundo, hispicio; in cuius acuminis umbella floribus candidis ornatur: quibus po-
 stea semine prodit scelis medo acutum, & fætoris odoratum. Ræsis inest ei non longa, mediocriter crassa, rugosa, carna, li-
 gnoasa; que foris nigra est, intus vera subnuda. Et ergo acudem acris deprehenduntur, ac morax, subanara, & co-
 30 gnosaq; que foris nigra est, intus vera subnuda. At ceteris acris deprehenduntur, ac morax, subanara, & co-
 ebant: sicare uero secundum. Discretit hec marifica tam uer i. uili, tum interficiunt, tum etiam ueri statu. Quapropter
 eoli cruciatis, ac uenitri terminatis, maximè utilis est. Cui item menes, atque ritum: Fuentur cius ecclio illi-
 ter in dolore dentes, præfertim si in uno austro radix decocatur. Eadem ex uno poti uici strangulationibus prodefi-
 conceperunt adiuuat, quem frigida intersciperit: concoctionem roborat. Commissa est veluti præstatutum apophysis mati-
 mus, ut eis efficiat cerebri pituitam expurget. In pulvri contrita, unineque subinde pota, frigidi occurrit morbo.
 Quamobrem resolutis, comitibus, conusulis, auxilio est. Autem nonnulli quartana eos senari, qui pulueris coquacri di-
 midium hora una ante accessionem, ex mero bibunt. Ovis halitum commendat, & omnes roborat [en]s. Epidemias mor-
 bis uenient ferri omnibus, ac uenenostrum animalium tum missis, tum ierbis open preflat. Altimatico, seu anabeljoso
 iunat, obstrunctiones aperi: aqua intercute lauantur sanas, item: lieue affectus. In summa exalcatæ uniuersitas corporis
 40 partes, quis frigus occupari. It bine palam fiat, herbam hoc non immerito sibi Imperatoris nemen ajetur, cum tetram-
 tisi: ierbis praedita sit. Euphorion id Greci, quod Latiniter Smyrnium, & Olusatrum, nominant: Mauritani, Seurinum: Nomina.
 Itali, Smirnio, & Macerone: Hispani, Apio Maccoroneo.

FEBR. 1605. 20.

ELAPHOBOSCUM.

CAP. LXVI.

a Merit. 7. 2.
2. de 3. 2.
T. 3. 1. Cratina
dine uero ita
latitudine.
Elaphoboscum scinculaceus caulis est, aut rorimario similis, geniculatus, folijs clvum digitorū
 latitudine, ut terebinthi, prælongis, aliquantum aperis, circumfractis. Adnata multa habet, ferentia
 umbellas anethi similes, & semina ciuideri, florem subleuem; radice ternum digitorum longitudi-
 nis, & crassitudinis unius, candida, dulci, cui apta. Caulis tener pro olero mandit. Contra serpen-
 tium iictus, datur semen in uno. Fama autem est, hoc pabulo certus serpentum moribus restitire,

Elaphobosci
confidit.
Quanquam aliqui profertur, se Elaphoboscum in Italia inuenisse, atque etiam quibusdam in horis ostendere; herba
 tamen, quam pro demontant, folia profert incertæ misæ, diuisa, lena; & Adeo ut hinc perficitu[m] intricati pos-
 sit, eam a legitimo Elaphoboco plurimum diffidere, si Dioctrio magis, quam Plinius fides est adhibenda. Plinius signacit
 libro, & cap. 22. Elaphoboscum folijs smyrniæ, & semine corymbaco depinxit his uerbis. Elaphoboscum feruntur est
 geniculatum, digitæ crassitudine: semine corymbus dependent, simili effigie, sed non amaris folijs olivarii. & hec lau-
 datum in cibis, hæc Plinius. In quibus uerbis, quidæ ea plane à Dioctrio diffinant, Manardus Ferrariensis Pliny co-
 dicem depravatum esse existimat. Ceterum Ruellii tractat Elaphoboscum legitimum paucis hodie cognoſi, et si frequen-
 tibus reperitur, illudq; esse conſet, quod uulg[u] officinis simul & herbarijs Gratia dei nominatur, è qua sui nomis un-
 50 quentur confidunt. Sed hanc Ruellii sententiam non admittit: quin potius explodantur patauerim, si per Gratiam
 dei eam plantam intelligit. de qua nos superius differimus in hylopi commentatione, & quo officina utitur. Quippe quod
 hec caule, & folijs hyloposi perfusis, non autem scinculo, ac terebintho. Quamobrem aut aliam in Gallia plantam esse
 eodem nomine appellatam, aut Ruellium omnino deceptum existimauerim. Ipse equidem berbam quandam sepulcru[m] uici,
 tum in Tridentino, tum in Coritensi agro, cuius etiam hic picturam damus, que ita notis omnibus, Elaphoboco reponet,
 ut non potuerit animus non inclinari ad credendum, hanc aut legitimum esse Elaphoboscum, aut plantam illi similem. Pau-
 cis admodum Elaphoboci facultatis p̄sfrinxit Galenus libro 6. simplicium medicamentorum, sic inquietus. Elaphoboscum
 facultatis est calida, & tenacissima partium, ac propter exiccatiorie secundo maxime ex effusum ordine. Eius nomen Gracum
 est iheroboscum. Latinum similiter Elaphoboscum, & Cerui occulum: Italicum, Elaphoboco.

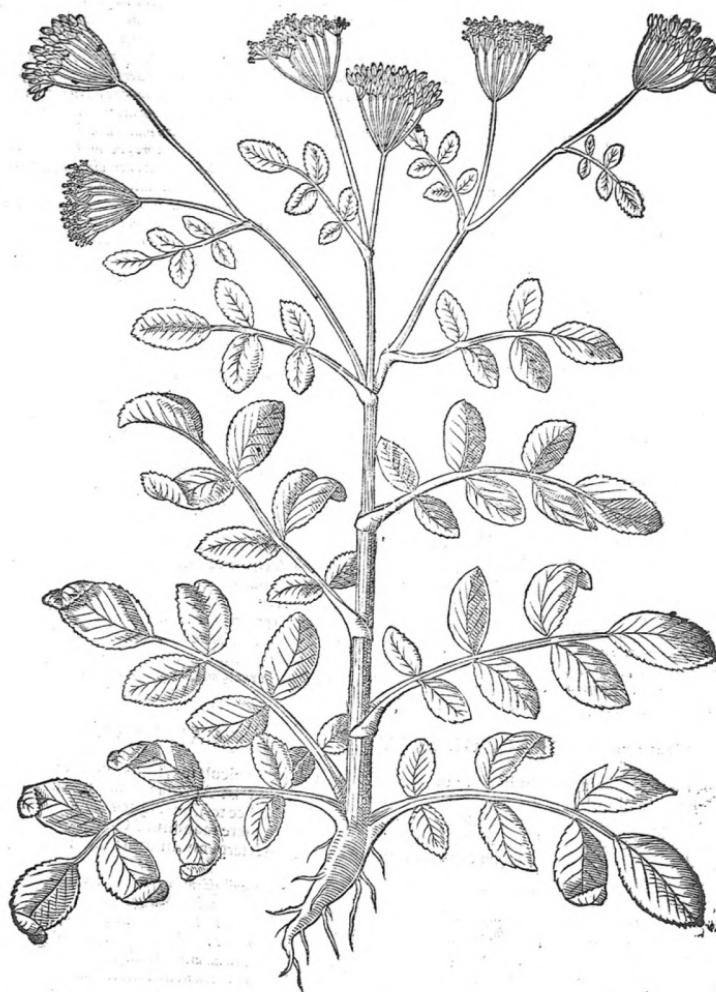
a Merit. 7. 2.
2. de 3. 2.
T. 3. 1. Cratina
dine uero ita
latitudine.

Elaphobosci
confidit.

Ruellii, opin.
inspecta.

Elaphoboscum
faculca G:

Nomina
Latinum

Melpomene.

FOENICULVM.

CAP.LXVII.

Foeniculum, si herba edatur, aut semen cum prisana bibatur, mamas lacte replet. **C**ontra decoctum in renum doloribus subditum proficit; quippe quod urinam excitet: contra serpentisictus in uino conuenienter bibitur; menses ciet. in febribus naureas, & stomachi fertorem ex aqua frigida potum sedat. **C**ontrite radices, & cum melle illata, moribibus canum medentur. **S**uccus caule, & foliis exprimitur, & in sole siccatus, in medicamenta adjicitur, quæ ad excitandam oculorum aciem comode temperantur. **E**xtrahitur succus ad eadem Valens, etiam semine viridi, ramulisque, & radicibus prima germinatione incisis. In Iberia, quæ ad occidentem spectat, succum reddit gummi simile. **C**aulem medium, dum herba floret, rustici demerunt, ignique admouent, quo facilius uicáloris exudans, gummi remittat: quod cicatricas succo est, ad medicamenta oculorum.

a' Mcum. &
Cir. qd. sùa.
Aet. i. & 10.
lis.

1774-163109.

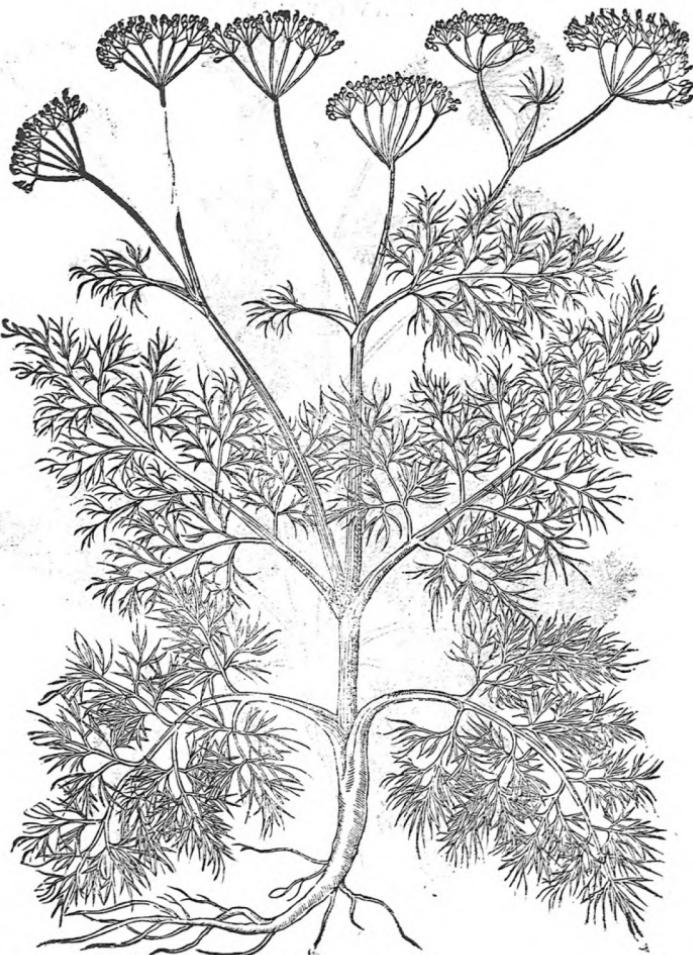
FOENICULVM ERRATICVM. CAP. LXVIII.

Est & yluestre foeniculum, magnum: fert autem semen cachryi simile. Cuius radix jucundè olet, & potaque stranguræ medetur: menses imposita cierit. Ventrem sifit, radice, aut semine poto: contra serpentium morbus auxiliatur, calculos comminuit, regium morbum expurgat. Laetis abundantiam facit, decoctum foliorum haustum foeminas à partu purgat. Traditur aliud hippomarathri genus, longo, exili, & angusto folio: semine coriandri, rotundo, acris, odorato. Excalfaciendi naturam habet, & uiribus foeniculo responder, sed ad omnia infirmius.

10

Foeniculum tan erraticum, quā satium omnibus in Hertruria notum est. Seritur domesticum Februario mense ne- Foeniculi cōfideratio. re inuenire, locis apricis, modice faxis, quippe quod non minus in ciborum concimentis gustui acuta quadam dulcedine placet, quā utile sit in medicamentis. Foeniculi meminit Plinius libro 20, cap. 23. sic inquiens. Foeniculum nobilitauerit serpentes, gustu senectam exuendo, octolorumq; aciem suco eius reficiens. Unde intellectum est, hominum

FOENICULVM.

quoque caliginem præcipue relevare. Colligitur hot caule turgescere. In sole seccatur, inungitur; ex melle. Vbi que hoc est: laudatissimum tamen in Iberia è lacrymis fit, & ex semine recenti. Fit etiam è radicibus prima germinatione incis. Est & in hoc genere sylvestre, quod alij Hippomarathron, alijs Myrsineum vocant, folijs maioribus, gustu acriore, procerius, brachiidi crassitudine, radice candida. nascitur in calidis, sed saxosis. Diodes & aliud Hippomarathri genus tradit, longo, & angusto folio, semine coriandri. Hoc Plinius, qui ea ferè omnia à Dioscoride mutuatus esse videtur. Por-
rà alterum sylvestris Feniculi genus, cuius semen coriandri effigiem refert, à nemine hactenus, quod sciam, in Italia cogni-
scitur, & ostenditur. Feniculum, ut memoriæ prodidit Galenus libro 7. simplicium medicamentorum, tam uidenter ex-
calfacit; ut tertio ordine excalfacientium cenfari possit. Desiccatur uero non equè, sed ipsum quisitam in hoc primi esse or-
dinis posuerit: proinde lac procreat. quod si admodum desiccare, non sanè generaret. Suffusis eadem ratione auxilla-
tur. Vrinas, menesq; ceteri. Est & alterum Feniculum sylvestre, quod præ magnitudine hippomarathrum nuncupant, cu-
ius radix ac semine amplius quam domellis, desiccandi uero obtinet. quo circu uentrem quoque eo nomine sistere uidetur.
Nec sanè manifesta illis mehi adstricatio. Huic non radix modò; sed & multò magis semina cadyri ad simile est: potestq;
& calculos frangere, & aurginofos sanare, menesq; mouere, & urinam excitare: non tamen lac congerere, sicut illud sa-
periu. Aliud est Hippomarathrum, cuius semen rotundum est, & acre, simile semini coriandri, facultate quidem hippoma-
rathro simile, sed debilitus. Planta Grecis pæzepor. Latinis Faniculum appellatur: Arabibus, Raciengi: Italìs, Fmoc.
chio: Germanis, Fenchel: Hispanis, Hnoio, & Funcho: Gallis, Fenol.

DAVCVM I.

Feniculi ui-
tes ex Gal.

Nomina,

Acme

DAVCVM.

CAP. LXIX.

Daucum aliqui daucium vocant. Creticum folijs scenculo simile, minoribus, & tenuioribus; cau-
le dodrantali, umbella coriandri, flore albo: semine acri, candido, hirsuto^a, suauissimi odoris in sole illustratis. Aliud eius genus, sylvestri apio simile, acre, odoratum, aroma olenis, feruentis gustus. Probatissimum Creticum. Tertium affixatur genus folijs coriandris floribus albis^b, capite, & semine anethi, muscario pastinace: semine oblongo, ceu cumini acri. 'Omnium' fēmen excalfacit. potum vrinam, menses, & partus extrahit: tormibus liberat: veterem tuſſim mitigat, phalangiorum moribus potum in vino, auxiliatur: tumores illitu dicitur. Seminis duntaxat in aliis generibus inualuitus: in Cretico etiam radicis, quæ maximè contra venenatorum injuriam in vino bibitur.

DAVCUM II.

Tamerlani

Dauic: conf.
derato.

Quorundam
tutor.

Dauic uires
ex Gal.

Nomina.

a Meum . d
aproximatis &
zca ruradis
yris Sae...
cuncus , &

Tameſſi nonnulli inuenientiſ plantariū exploratores, qui Dauicūm ab erraticis paſinacā nibil proſus diſſere contem-
dant, affirmantēs hoc idem ſenſe Galenū, & poſt iſuſon Paulum; y tamē, quantum equeſdem ſenſio, hanciſſe fal-
li deprebenduntur. Nam eſi reſtē dīci poſit, Dauicū ſcie ſylueſtris paſinaca genus; non ob id tamē illa, meo iudicio, ſue
rit vnguina ſylueſtris paſinaca, cuius pāvō ſuperior membra Dioſcorides. Quandoquidem ſi vnam, & eandem plantam
effe Dauicū, & agreſſum paſinacām eo eadiſſet Dioſcorides, de yis ſane foſſum non diſerifſet, neve alterum ab altera pro-
priis capitib⁹ difiunxiſſet. Ceterum cum non defat, quibus videatur Galenū inter has plantas nullam facere diſferen-
tiā, videndum eſt, an ita ſe res habeat. Mibi quidem inter eas diſcriben fieri voluſſe Galenū, illud maximum argumen-
tum eſt, quod Dioſcoride ſecutus, & ipſe variis utriſque tribuerit vīres, eaque diuerſis locis deſcripſerit. Dauic ſi quidem
libro 6. Paſinaca verò libro 8. mentiortem fecit in ſimpliſum cenuſ. Hinc itaque ſit vt aperte coniugiam, Galenū in-
ter illa diſcrimen nouiſe: atque eos decipiſſi qui in hoc Marcellū, & Ruellū ſecuti, contraria aſerunt. Quorum pre-
terea ſentientia, iſiſis Galenī ſteſtimoniō, facile explodi poſe putauerim, nec ſolūn quod diuerſis capitib⁹ utriſque vi-
res ſpeciatim traſlauerit; ſed quid libro 6. ſimpliſum medicamentorum, Dauicū non eſſe paſinacā clariffime ostendit,
cum inquit. Dauicū, quem quidam ſlaphylinū nomiuit, agrefis quidem ēcmetiſco minus eſt ejū idoneus. In qui-
bus ſane verbis Galenū perſpicie ſatis declarare videat, Dauicū non ſibi, sed alijs paſinacām agrefiſ ſappellari. Quam-
obrem cum Dioſcoride non modo dixerim; ſed etiam affirmauerim tria Dauicū genera inueniri. quorum illud Italia fre-
quentius eſt, quod ſylueſtris paſinaca emulatur. Horum enim in Serenī ſtro, prefertum in maritimis, frequentiſſimum
natiuit. Creticū autem legitimum ex Creta tantum afferi exiſtimauerim. Pórdū Dauicū, qui coriandri folijs pro-
uenit, & ſi in cumino ſimiſi, in quā plurimis etiam Italiæ locis, ſed etiam Germanie Bochtique reperitur. Huic
planta in herbario noſtro Germanico chalcopyrophorum negligentia, dām ego Praga, graſante penſilientia abſerim, fecun-
dum Peccendū geniſ ſuſtentat. quod omnino preter meā ſentientiam accidit. Dauicū vīres tradidit Galenū libro 6. 20
ſimpliſum medicamentorum ſuprā citato, ubi ita ſcribit. Dauicū, quem quidam ſlaphylinū nomenputat, agrefis quidem
dom ſſi minus eſt ejū idoneus, ceterum in omnibus rehementur. At domeſtici coſeſibilis quidem, ſed imbecillor. A cōm.
& caſeſiendi facultatem obtinet, ac poindre etiam extenuandi. Certe radix preter iam comprehenſa ſlatuoſum quidem
obtinet, ac venerem. Semen autem domeſtici quidem & iſipſi ſuſtamandū potentiā poſſidet. Agrefis verò p. m. ſluſu caret, quo ſeſu vocant: ac poindre vīnam, menſeſuque ciet. Atque haſtenus de facultatibus
dauicū Galenū. Qui ſubinde de ſenſe eiusdem ſcripit, eique ſeſum vīres ſuas reddidit biſ verbiſ. Dauicū herbe ſemen ex-
eſcalſiendi veheſtenter facultatem habet, ut inter prima effacia ſit tum vīna moeſtare medicamen, tum menſibus prouo-
cancis. Multum etiam digerere per baſitum potefi, foris impoſitum. Iſiſis verò herbe ſimiſe quidem vīna obtinet, tamen ſe-
men inſirmiore ſuſtinentur ab aqua & humidiſtatis miſtura. Quanquam utique & iſipſi calida ſit tempeſe. Dauicū ita Grecis,
ut etiam Dauicū Latinis appellatur. Mauritanis, Dicis, Gezor, ſeu Ciezar: Italij & Dauicū: Germanis, Berthartz: Hispanis, 30
Dauicū, Cretico: Callis, Carice ſauageſ.

DEPHINIVM.

CAP. LXX.

Delphinium ſurculos emittit a radice una ſequipedales, aut maiores: a quibus folia excent, parua,
tentia, diuifa, praelong., qua delphinorum effigiem repreſentant: unde tradiſum nomen eſt. Flos
uiolæ alba non diſſimiliſ, purpureus: ſemen in ſiliquis, milio proximum: quo non aliud utilius bibi
poſtelli, ac ſcorpionē percuſſiſ. Alium enim obiecta herbe ſcorpiones refolvi, atque ignauis torpe-
ſcere, femora uero ea, ſeſe colligere. Prouenit in aſperis, & apricis. Alterum eſt delphinium, quod
Romani buccinum uocant, ſuperiori ſimile, ſed folijs, & ramis longe graciulus. Viribus eiſdem polet, 40

Delphinii cō-
ſupidoſ ſieri.

Quorundam
opinioneſ re-
probata.

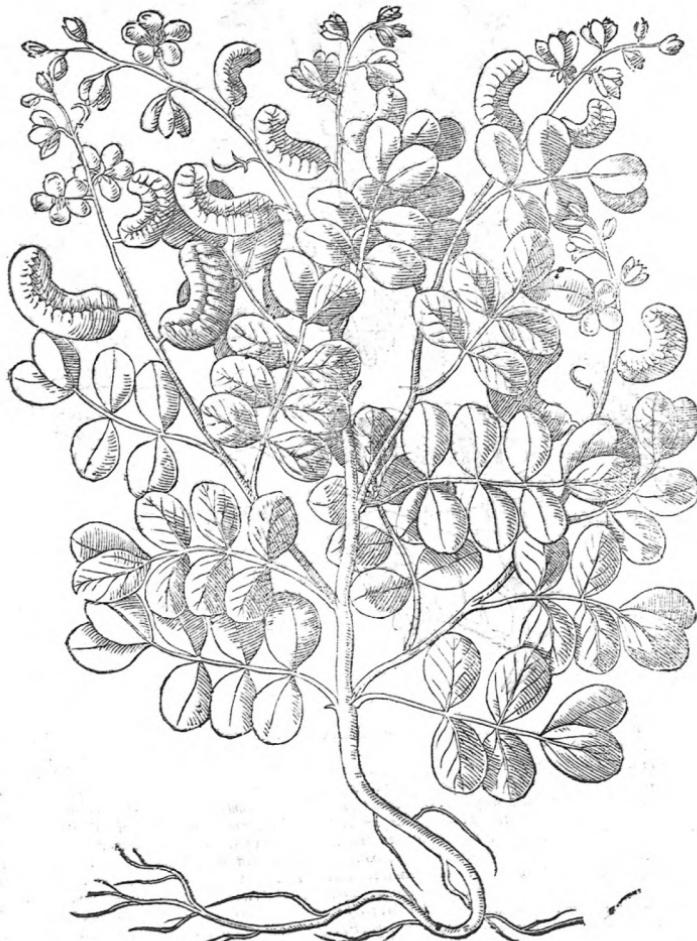
Sens. delinea-
tio .

Quanquam ſcribit Ruellius, herbam in Gallia naſci, cui rara nullum adhuc nomen imposuerunt, que omnibus proſus
verò putauerim vñquam, illud Ruellius verum ac legitimum ſiue delphinium, ut etiam ſi plenarius ſificatus, bpc Delphi-
ni caput in Dioſcoride ſpirum ac aſſtūm eſt. Nec temerē, ut arboris: nam ſuſticto inde ortum ſuim habuit; quod Delphi-
ni muſquam, quantum equeſdem legrim, deſcribat à Galeno, & Paulo. Ceterum non defat qui vñlent, eam plan-
tum Delphinium eſt, quam Germani vulgo vocant Ritter. ꝑ fronte, & cibis, Equitis calcar, herbariorum vero vulgus Conſolidam re-
gadem: quam nos inter ſylueſtris Cumini genera ſuperior retulimus. Verum cito hec folia non ferat delphinorum effigie,
ne flores alia viola emulos, horum ſentientia cur probem, non habeo. Fuchsii etatis noſtre medicus preſtant erudi-
tione & rerum pertita, antedictorum opinione ſequitur in libro de componentorum medicamentorum ratione. Sed ipſe
quoque (ſi reſtē ſentio) vñdā cum illis in errore veretur. quandoquidem non ſolūn (vt diximus) muſquam, quod ego inue-
nī, Delphinij meriterunt illi preſtantissimi medicinae arbores, quo nominati, qui tamē (implicta ex Dioſcoride tran-
ſribunt, & mutuantur; ſed neque etiam eius caput legitur in antiquiſmo Dioſcoride codice Longobardū literis ſcripto,
eius ſepe fidem citat & probat Marcellus Virgilium, ut mihi licuit videre in eo, cuius copiam mihi fecit Vienaclariffimus
iuriſconfutus Ioannes Albertus Viuidianus Austria orientalis cancellarius. Quod certe maniſto ſatis argumento
eſt poſt, Delphinij liſtoriam plane fabulosa eſt, vel ſaltem Dioſcoride ad ſcriptam illegitima. Non defare pre-
terea, qui Senan Mauritaniis vocatam, ſiliquarum conuexitate freti, Delphinium eſſe crediderint. Quorum grauiſſ error
ita evidens eſt, ut tam ab omnibus explodatur. Idque non inuia, quod in Delphinium (denus eius caput legitimum eſſe) fo-
lia, non filique, que delphinorum formam repreſentant, requirantur: foliaque ſint tenuia, longa, diuifa: flores vero purpu-
rei: & tota denique Delphinij facies ea depingatur, que cum Sena quam maxime pugnet, ut mox patet. Nam quoniam
Delphinij occaſione in Sena fermonem incedamus, cum huic muſquam, quod inueniunt, meminerim Dioſcorides, Galenus, Pau-
lus, & veterum Graecorum alijs, ſiue in partagandis horumbris non modo innoxium, ſed etiam ſimme vīle medicamentum,
hunc locum non tranſendunt diximus, quin de Sena diſeramus, eisque historiam, & vīres cum ex alijs, tum ex quod no-
bis compertit eſt, deſcribanus. Conſilium itaque S E N A, As Mauritania nomis diſta, folijs glycyrrhiza, craffer, ſubpungibus, ſabarinis, ſapore: caule cubitali, & quo ramuli excent in lori modum flexiles. Flores ei emant aurei, veluti bracida, purpu-
rei intercurſariibus vñulis: quicquid ſuccedens foliiculi falcati, adeoque natura compreſſi, ut ſuperior membrana inferiori
cohereat: in quibus ſeminae conuentur in nigro ſubireſens, ruarum voceſ ſequadeſ ſimile, ut non facile pimo oculorum
intuitu alterum ab altero diſcernatur. Foliiculi è ramuliculis prominent, tenui pedicello appensi. quo fit, ut matureſcen-
tes, parvo ventorum ſluſu facile diſentiantur. Planta eſt frigoris impatiens, ob idque feri vñli maio, nec pluia acutum
perdurat.

perdurat. Siquidem (ut plures expertus sum) prius sata, facile frigore defertur, serius vero hyemeni similitudine non tolerat. Memini Sena Serapio in suo de Simplicibus medicamentorum volumen, ubi sic habet ex auctoritate Abrahampf. Sena aſſeratur ſicca, filiquas lanatas, & oblongas proferit: in quibus ſenina in ordinem digifta clauduntur. Siſque tenui pediculo pendent: ob idque facile ventorum impetu detinuntur. Caducas opiliomē colligunt. hec Serapio. Cuius poſtrē
mis verbi forteſſe deceptus Ruellius, Senam eam eſte arborum exſtinxit, quam Theophrastus libro 3. cap. 17. de
plantarum hiftoria Edutcam appellat. quandoquidem hec antiquis poſtulis fuit ſagittaria ſubina expedita. Unde facile
Ruellius, qui nūq; am ſouffravit in Hetruria fuerat, ubi paſim legitima Sena feritur, prefertim in Florentino agro, ma-
gno errore putat. Sena uero herbam eſt, sed arborum Coliteam vocatum, ratus eſdem plantas eſt. Sed huius error hinc
preferre aperiſſime dilatit, quod Edutca ſiliquas preferat colore in purparum primis vergentes, mox albicanter, statu
turgentes, quaſi ſi premantur, crepitum magnum edant: ſenina intus parvo, rotundo, lentiſ eff. gie. Sena vero ſiliquatus
folliculus lanatis, quinque ſpiritu tumido aſſenduntur, quibus ſenin includuntur in accorum uifer. Addo etiam, quod Co-
lutea arbor ſit multa perdurans annis, Sena vero non nisi paucis mensibus vitat. Quoſit, vi iam omnibus palam ſit, Ruelliuſ
hac in re manifeſtè cautiuiſſe, & inter Senam, & Coliteam non parvam intercedere diſſentianam. Et quanuis aſerat
Fuchsius in ſuis de plantarum hiftoria commentariis, haſ plantas facultate inter ſe nimime diſſerere; enim tamē in errore

Ruellii haliu
cunato.

SENA.

COLVTEA.

Colutea, &
colytes inca-

versari putauerim, quod certò sciām Colutea semine non minus, quam genitile vomitiones ciere. COLVTEA, ut de ea quo-
que hic aliquid dicamus; Theophrasto autore loco pau'ò ante citato, Lipare propria traditur, arbus magnitudine prestans,
fructum in silqua ferens, magnitudine lente, quo oves mirum in modum pinguisunt. Nigritur semine, & frino pra-
cipue nullo. Tempus serendi cum Arthus occidit. Serendum semine premafacto, cum iam in aqua pullulare incep-
re. Folium habet non absimile feno gracile. Germinat prima vnitaculis, triennio maxime: partitur deinde in ramos, quar-
toq; anno arborefecit, hac Theophrastus. Ex quibus sanè verbis liquido appareat, quam maxime a Colutea differat Sena.
Fuchsias & medicinae, & Graci sermonis pertifimus, plantam hanc nec Colyteam, sed Coluteam à suo errore vindicant,
appellantam censuit. Et rectè quidem, meo iudicio, nam Colytea longè alia est ab illa. Theophrasto teste loco modò citato; ubi
ex aīs depingit verbis. Arbor circa Idam prouenient, quam COLVTEA M. vocant, genus aliud est. Est autem fructico-
sum, ramis, alijs, inuenta rara, non crebra: folio laurino, lauri latifolia, sed retinctoria, ampliorique, & vel vimino simile ap-
pareat, oblongis tamen, colore parte altera herbito, tergo autem albido, neruosoq; : cortice non lenti, sed quasi nigrineo:
radicibus per summam gracilibus, & foliis, verum vibratis, & admodum flauis. Fructu, florique carere putatur. Ex his
Theophrasti verbis persicium est, Colyteam à Colutea plurimum differe. Quæ tamen est Theophrasti seu Lipare pe-
culiaris fuerit; hoc tamen tempore pluribus in locis sciente natam vidimus, præfertim q; in Tridentino agro apud Anianos.

ubi ego primum eam quā p'urum ostendi. Sed ut eō unde digressa est, iam nostra redeat oratio, creditit *Mefus Sena* foliculos in deficiencia alio solis longe prestantiores esse. Huius per oī reclamat non iudicū *Manardus Ferrariensis* vir dōctissimus; sed etiam diuturni medicorum experientia: esti *Brafaulius*, qui *Mejsem* tueri dicitur, extrariorum pūctū. Ceterū nō quis ex altercationibꝫ confundatur, dicam ingēnū quā hac in re sentio, nec quācum ab eo recedam, quid experientia plures comprobati. Scindam igit̄ s̄l, *Sene* foliculos, qui secati afferuantur, cuum esse generum: a' erant per se calidum, & in planta arefactum, à quo feme eximunt, nigrum, & prop̄ eius evanidunt: alterum vero, quod ante matutinam dementit, crassum, ponderosum, suco pragans, & rotundum expalatum, in umbra siccatur, sed hoc venundatur raro. Cui san̄, vt iam nullis pertulit, jecit, non minus adiectionis vis in eo, quā foliis. Primum vero genu, quo *Venetus* omnes fūe offīcīa sc̄ent, non modo inueniuntur vīm habet, sed prope nūlam. Ut hinc plane colligere licet, *Mefus* hic nō eīe fine limitatione cannibalum: quādquādū īt, vt rōtrō, de foliicūlē dēcer̄, īt intelligit, non autem de caducis, quibus tantum venuntur īt, qui *Mejsem* jāsō reclamant. In quārum numero ego quo: ve quando, ve fui, verū cum pof̄as integrum *Sene* campam ſeijūm, vt foliicūlē acceptis vīentes, & succo pragas: es, mōx, tec̄tos experiri, enī aliter factō pericolo ſe habere facile conperī. Quare nō nō exemplo, quod foliicūlē ſit vīti vol. vīnt, ſenam ferant, vt foliicūlē optimis habent, vel falter probatissimos emant, si tamen ei' ſmoai reperti poterint: ſia minus foliis tuitis, & effigie cactus vīntur. Obēti *Sena* (vt iam *Mejsem* inquit) nomiñlē vīti uero. quādquādū ſe habet tollatur noxa, & eius roborat faculas, gingib̄rē ac dēndum prēcipit; quād̄ es, qui cor, & ventriculus correberant. Verūnamen non deſunt, qui hanc reprobent ſententiam: quod degustat *Sene* foliis, aliqd̄ acſtritionis, nomiñlē ſicitatis, atq; etiam tantulum amaritudinis percepunt. que omnia potius *Sena* roborare ventricūlē innoicant, quād̄ ſeſum fortificare, ac imbeccilum redire. In q'orū ſententia ego quoque pedebo eo: nam eſi qu' bufera, praſe timi; mulieribus & quād̄-
20 que contingat, vt epoto Se'la diluto, eorum interiā terminibus vexentur, id nūquām ex *Sene* facultate pūcīvī existimamus, ut ex crassis, pituitosis; excrementis, ab hoc pharmaco ēd impulsi, ſe exiit, ſia eſſe crassifite interiānōrū meatus adeo repelunt, vt in eis non parum extenſōne faciant, dum viam ad extium quārunt. Neque tamen me nūquām aliquem invenīte mēmini, qui diceret ſe epota *Sena*, ventriculus dolore laboresſe. Prōinde *Actuarius*, qui foliis quādquādū extat, inter Gratos *Sena* nō vīres defert. *Sena* circa noxam bi' em, & pūtūnā dēcēre memoria mandauit. Id quod non ſia erubēcentia ſileve cogit quādquādū *Philippum* de *Set medicum*, qui (nō fallor) vt ſiam potius tueretur ſententiam, quam veritatem, phar-macum quoddam improbauerat ex *Sene* dil. to' rhabarbaro, atque ergo confutat, quod ciuām illāſtrīſ. Ac Reuerendiss. *Cardinalis*, at *Principis Tridentini* nepot in quadam quādquādū, ebre cedērat clāffissimus medicus *Andreas Gallus Tridentinus*. Is autem pharmacum illud dannandum eſſe conſebat, quoniam *Sene* clūtum, agaricūmque exc̄ piebat, argu-mento quod haec duo (ut ipſe afferebat) maxime ventrīculū ſedēvent, i'menor, ne dicam grātūs, quantum preſtantis, ac
30 vīrūs agri trubent in febribꝫ diuturnis ſiendis, à pūtūz & p̄fēriens infarcta exortis. *Dioscorides*, *Galenus*, & *Me-fues*, quantisq; laudibꝫ *Senan* exalerit *Actuarius*. Ceterū ſe *Sena*, ea magis preſtat, que ex *Alexandria Aegypti*, *ex Syria* affert, quād̄ nō ſtrate adhuc in agro vīrente, & ſor in diluto ego quād̄ vītūm Syriam pūcīvī conqueuerim. *Sena*, qui tūt, lāgeq; omnes purgat humores. Daturū ſi: commode pragna tibis, & pueris, & cuiusq;cumque aetalis hominibus. Dilutum tamen magis traxat, quam decoctum, quod nulla ex parte exhales: cuius vīcia quād̄, vel ſex aliis mīdiſſimis, & ſine moleſta ſolunt. Q'od tu' dīrī poſſit regnūtibus, & pueris, experientia docuit, cui ſubſcribit. *Actua-rius*, qui *Sena* circa noxam nō purgat, traxat. Reddūt medica ſententia hoc in deſiciencia alio preſtantis, atque palentis, ſi caſa nigra, aut marne, aut rhabarbaro, aut roſārum dilato, aut rhodoharmozio, quod offīcīa Syriam reſatione ſor' uitium vocant, conſervat, aut ſi maceret *Sena* capri ſero. Preſtantissimum dilutum hoc modo paſatur. Samaritan ſu- liorum e'clīſſimis ſe drachma ſex, gingiberis, aut cinnamoni contriti drachma vīta, florū bogliſ ſe drachmae caſe: nūc enī ſe vītes ex diluti p̄p̄a.
40 turq; omnia, & ſc̄lī ſitro circumſit, ſue ſtarne vīſe anguſiū ſiſci ex piuntur, & ſafis feruentis aqua, aut ſerī capri vīciū decēm, vīſis oſculum adeo oſcludit, vt nullus penitus ſpirād pateat exiūs. His peractis palūdari plu-mis anjerini ſarto, igniq; calefacto ſas inoluitur, reponiturque in arca, vīti; ērnoctare ſintur. Sic enim conſervato calo-re dilutum omnem ſententiam in re recipit. Suni preterea, quād̄ vīdēmī ſe tempore *Sene* foliis in mūſū ſe ſc̄ciant, vīnum inde conſcientes, quod ūlū deſectoriam vīm obinet ad multa vīle. Eſt enim domēticām valde medicamentum. Educit *Sena* per inferna (vt *Mefus* testatur) bilem tum aram, tum ſlauam, & (vt *Actuarius* ait) non bilem tantum, ſed etiam pī-tūam: quod ſan̄ experientia comprobavit. Mundat ſe cerebrum, cor, ſerē, ſtem, pulmonem, & omnes corporis ſen-tūf, conſerft: omnibus eorum incommodes. Vīſerū ſe ſtrictiones aperi, auḡt, ſi auerentur, ſenūm̄ retardat, & animi bilatirūtum afferit. Folia in capitū perfuſionibꝫ viſiliter decoquuntur, preſeruent addita antherimide. Rēborat enim hoc mo-dōe cerebrū, nervos, oculorum actū, & auditoriā ſententiam. Optima denūm in univerſum eſt mi' eiusmā morbi omni-bus diuturnis, & melancholicis. Quādquādū *Serapio*, *Sena*, inquit, mirifice prod. Et delirio, amentia, ſc̄fūtū totius corporis, & reſolutioni nervorum, phthirias, cephalagia, ſcabies, pustulis, pruritū, & epileptia. Cor etiam roborat, ſi tamen ijs patiſſi-mūm conſervat medicamentis, que ipſam maximē conſervant, ſelut vīda. Plantasque Grecis ſe pīq; Lat. nō queque Delphiniūm appellatur: Itali, Delphino. Quod vero poſterioribꝫ Grecis ſīra, Latinus item ſe *Sena* vocatur: Arribūdū, ſe Nomina-ne: Itali, *Sena*: Germanis, *Senet*: Hispanis, ſe *Alexandria*.

Nupt̄p̄. PYRETRVM.

CAP. LXXI.

Pyrethrum Romani ſaliuarem vocant. Folia, caulem̄; emi:ti: vi, vt dauctum ſylvestre, & ſcenicul'um: ūmbellam̄; anerhi, cī: cinata ūrotunditatis radix longa eſt, pollicis cratiſſimū. Pituitam elicit: ideo in dolore dentium decoctū in aceto, co' ſuto inde ore, auxiliatur: manfa pīuītā ſe extrahit. Sudores ciet, peruncio ex oleo corpore: diuturnis horribus efficax. contra perſiſtōnēs membrorum, resolutionesq; eximiē conduit.

Pyrethri radix officinis omnibus nota, in frequentiō ſi habetur, preſeruent in dentium cruciatibus. Eius autem e'xta-
1 P non omnibus nota eſt, quod rara forte apud nos pīuenit. Nos p' antan cu' us hic imaginē exprefſimus, nos ſine labore conſequunti ſumus. Atqui aliud etiam eſt *Pyrethrum*, vulgaris nōtū a planta, quod umbellas non gerit, ſed flares Anthēmidis maiores: folia ſenīculo crassifora: & radicem acutam, alterius fer' *Pyrethri* modo; adeo vt iam nūbi pīfū- ſuī ſe habeam, vīra *Pyrethri* genera haberi. non deſunt etiam rei berberis nātāgatores, qui nouū quādquādū *Pyrethrum* oſtentant, paffi in fer' ſe pratice, ac incultū naſcens, foliis hortensis paſlinace proximis. Cuius radix eſt primo ſitum gelu acris non ſentientia: pof̄as tamen cum diutius mandat, tum linguis, tum fauces ſuā ſeruenti aſcrimonia morde, ac quodammodo incendit. Sed tamen hīus aſcrimonia non eſt (nū ſi fallatur gulfus) cum legitimi *Pyrethri* ſapori comparanda: quippe qui & amarior, & muliō acrior, & ſeruentior percipiatur. Quod aut: m ſecondo loco appiñximāt, pīmū ſi dimi-nus in Baſu-

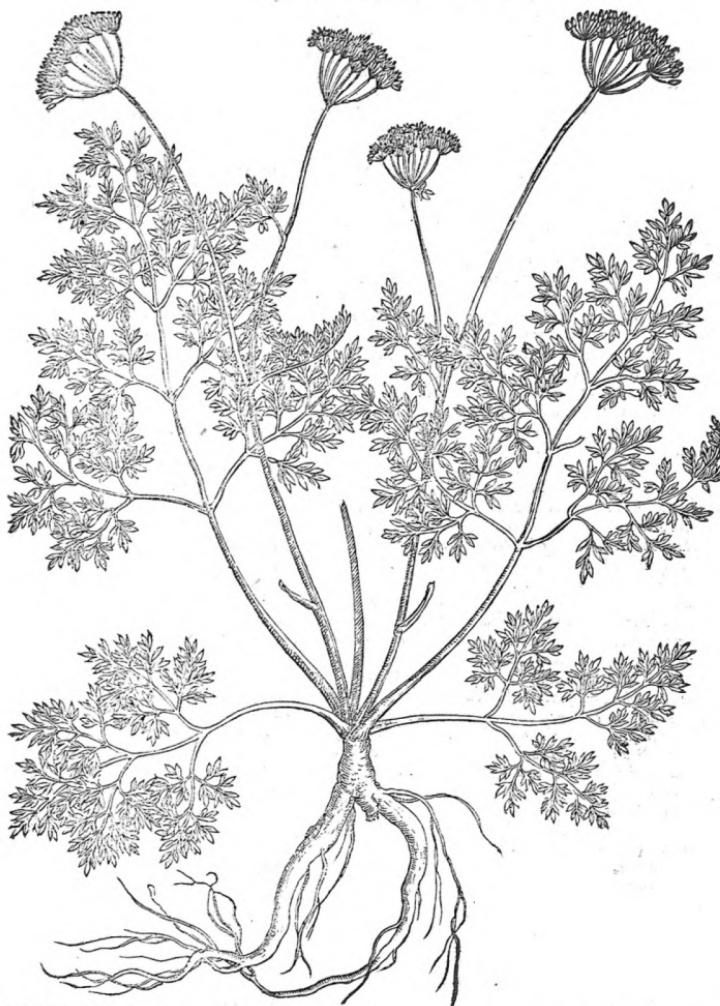
Mefus, & Pra-tuoli lapsus.

Sena vītes ex Met. & Serap.

Nomina.

Pyrethri con- fiderato.

PYRETHRVM VERVM.

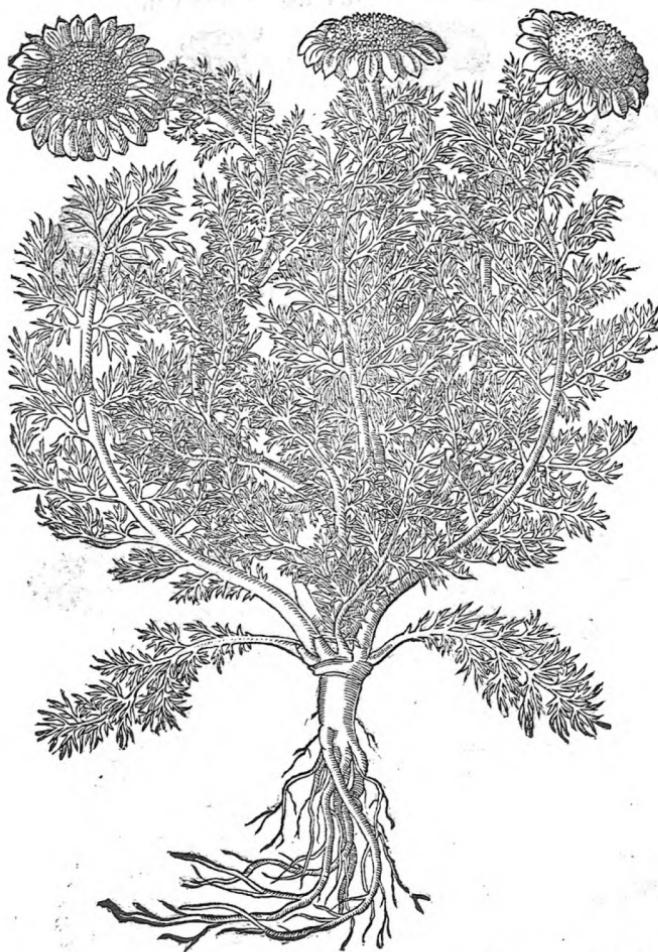
in Basano & yrodeniis. Em' vno in horto solo quidam Blasij sbaicher Medici, & rci herbarie studiis filii mi. Ceterum copiosissimam esse deia Boemia reperiimus, ubi non solum in hortis passim feritur, sed sponte quoque in montibus proueniit. Pyrethri meminit Galenius lib. 8. simplicium n. ed. vbi eius vices ys del'vripis verbis. Pyrethri radice potissimum vienni, casticam, ureteny facultatem obtineat: qua piisque etiam dentium refrigeratorum dolores lenti; & ad rigores ante periodum cur' aeo confricatur. Ad' e' simplicis quoque, quos r'p'os'is vocant, & refolatus adiuuat. Πυρέθρη sic Graecē, Latinē vērō Pyrethrum & Salinaris herba pucatar: Arabice, Mācha cariba, seu Hatchcharha: Italice, Pirethro: Germanicē, Bertram: Hispaniæ, Petre: Gallicē, Pyrethre.

Διαστολή. ROSMARINVM.

CAP. LXXII.

a. Mē. n. z. y.
z. y. i. c. au.
c. y. s.

De Vo rosmarini genera. Vnum secundum, frugiferumque, cuius semen ^a cachrys vocatur. Folia fasciculi habet, crassiflora, & latiora, in rotæ speciem, humi i farfa, iucundè olenita: caulem cubitali altitude, aut maiorem, multus concavum alis: in cacumine umbellam, in qua semen copiosum, candidum, spondyllo simile, rotundum, anguloflum, acre, resinaceum, quod in mandendo lingua exurit, radix thus redolens, candida, prægrandis. Est & alterum omnino contumile, semen ferens latum, nigru, vu ipso.

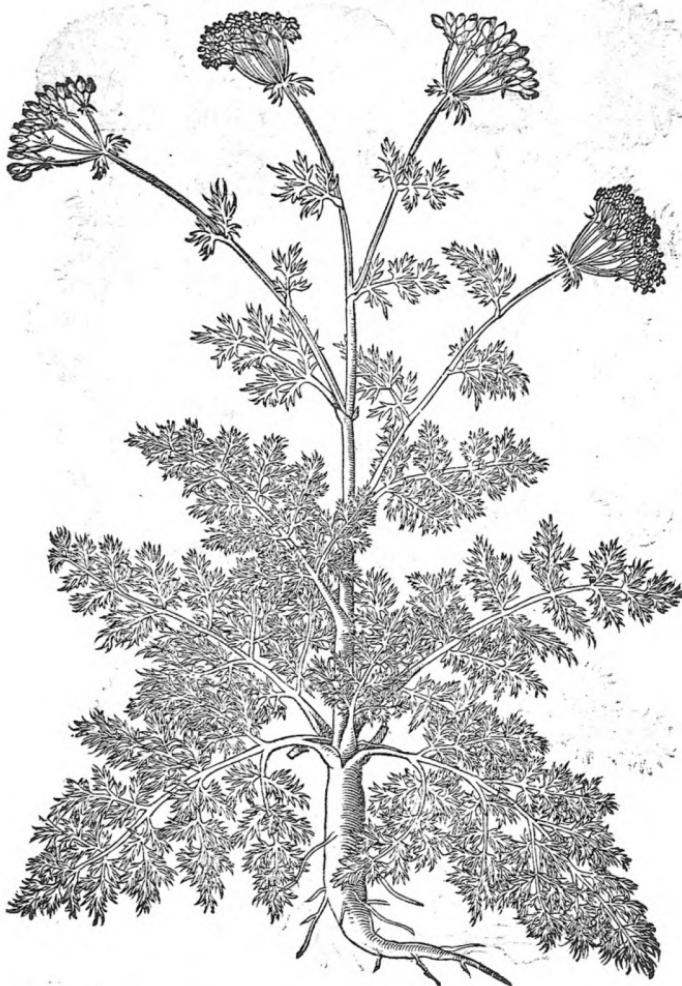
Nomina.

vit spondylion, odoratum, minime exurens: radice foris, nigra, intus si frangatur, alba. Verum id quod sterile dicitur, illorum planè similitudinem refert: sed neque caulem, neque florem, neque semen promit. Nascitur in faxolis, & asperis. Trita omnium herba cōmuniter hēmorrhoidum profluia fistit: sedis inflammations, & condylomata mitigat: concoquit strumas, & abfceſſus, qui ad maturationem agrè perducuntur. Siccæ radices cum melle vlera purgant: torminibus medentur cum vino pota^b, & contra serpentium morbus conueniunt: menses, & vrinas cient: veteres tumores illitu discutunt. Tam radicis, quam herba succus, adiecto melle, illitus oculorum aciem excutit. Potum semen ad eadem pollet: si comitiale malum sentiarur, aut vetus pectoris vitium, auxilio est. regio morbo laborantibus cum vino, & pipere datur: sudores mouet, cum oleo perundum; ruptis, & conuulsis proficit. podagris, cum loliacea farina, & aceto tritum, illinitur; purgat vitiliges, addito aceto quam acerrimo. Semine in potionibus vtendum, eius quidem quod cachrys non ferat; quippe illud sua accrimonia arteriam exasperat. Rosmarinum cum erica nasci, foliis lactucea sylvestris amara: asperioribus, candidioribus q̄; radice breui, Theophractus author est: potuq; idipsum alterutra parte purgare. Cachrys uim haber excafaciendi, & uehementer exccandi. Quare abstergentibus medicamentis inferitur: contra oculorum fluxiones capiti illinitur, ita ut tertio die soluat.

^b Meum. xxi
Bsp. p. 143
dupliciter sui
diss. 7. 143
rad. & c. & wa
moris a b.
fluis venen -
tis prolin
eū vino port.

Aigantis.

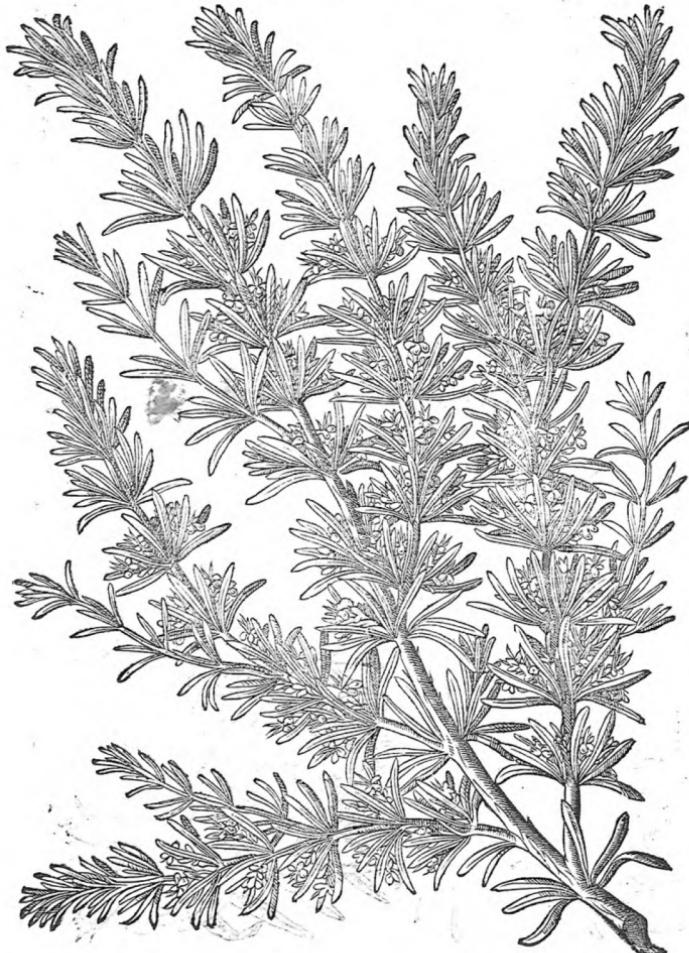
LIBANOTIS, SEV ROSMARINVM.

Rosmarinum coronarium. ROSMARINVM CORONARIVM. CAP. LXXIII.

a. Meum. As
m. J. tenuia.
Orb. autem
fanat morbum, si decoctum in aqua, ante exercitationes bibatur: & vbi laborans exercitatio se cre
non legit, mi
nutu densa.
diderit, in balnea descendat, & merum poter. Acopis, gleucinoq; vnguento admisceri foler.

Rosmarinum, quo coronarii vruntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia ^q minuta, densa ^q longa, exilia, subter incana, supernè virentia, grauiter odorata. Excalfactoria vi præditiuni est. Regiū ⁶⁰
diderit, in balnea descendat, & merum poter. Acopis, gleucinoq; vnguento admisceri foler.
Primum, ac summum Libanotidis, sine Rosmarini genus, quod mas appellant, sub dupli differentia à Diocordie retrorsentia
quam illi Diocordies affignauit. Idem quoque frequenter sat nascitur in agro Goritiensi supra Salicanum in monte Garganu
ro, in via qua ad eadem duas Virginis sacrum ascenditur. Verum alterum genus, quod feminam dicunt, hæc tenus in Italia
diderit: quippe qui existimauerit sylvestrem Angelianam esse Libaotium. Ceterum variat, mea quidem sententia, in
Rorifinarii

Rorijmarini descriptione Theophrastus, qui libro 9. cap. 12. de plantarum historia, de Rosmarinis hec postea uis memorie prodidit. Rosmarini genera inquis, duo, alterum sterile, alterum fertile: & alterum tam fructu, quzmo folio uile, alterum tantum radice. Fructus cadyros vocatur. Fertile folium habet paluſtri apio ſimile, fed multo maius: caudam ad magnitudinem cubiti aut maiorem: radicem magnam, crassam, candidam, & vellutinos redolentem: fructum candidam, ſcarsum, oblongum. Nigritum potiflimum ſolo ſqualido, atque ſaxifo. Radix medicamento ricerum viles, & menſibus ſacram, nigro aufero. Fructus ad urinam ſillicida, & aures, & argemam, & ad oculorum morbum lippindem nuer-
cupatum, & latia libertatem mulceribus facit. Sterile illud folium latiſca amara coquat, fed ſabiori, candidiori: & aſ-
te breui. Nascitur id quoque predicto ſolo (alias, vi) Hermolaus legendum cerſet, & hic a Dioſcoride commonorū: ubi
erica) Letiſſimum. Radix partim ſuperius partim inferius prorgat. Qued enim germe uerſus corſitū, ſuperius prorgat:
quod terram verſus, inferius. Prohibet & refiſbus interpoſita uernaculos noxiis. Colligitur per meſſu mī tritici. Læt The-
ophrastus. Porro Coronarium Rosmarinum, noſtrum nimurū vulgare eſt, quod in horris, & vineis paſſim habetur. Id ia-
frequenter uſu eſt. Siquidem non ſolam in medicamentis eſt uile, ſed etiam in culinis ad ciborum condimenta concinnanda.
In Provincia Narbonensis Gallie, adeo copioſum ſronte prouenit, ut illud perinde, ac alia ligna uirant. Tanto enim criffe
tudinis caudae prouenit, ut ex eo cum ciثارe, tum mensa, parentur. Apud Italos horum parietes ornati, & corundea
areas circumueſſit. Floret non ſolam uere, ſed etiam Autumno. Hallucinantur recenteriores quidam, qui Cneorū Rosma-
rinum
k

riuum Coriariae effe contendunt . Prostet ad frigidos ventriculi affectus , ad celiacas passiones , & nonnullum cibi , si cum pane deuoretur , aut bibatur in puluerem contritum ex taceret . Prodest & hennos , & tomentis , nam non solum exalpatur , extenuat , & obstrunctiones reperat , sed iua adstringens ut, etiam rebatur . Valer ad capitis fluxiones , & frigidos morbos omnes , nempe ad comitiales , stupidos , veteros , & refolatosq; . Additur utiliter in capitis lotionibus , quinetiam in articulorum fomentis . Cobibet alba uteri profusia , si dintus quotidie sumatur . Vifum acutum , si rato tempore , quo flores , quispiam ieiunus , flores una cum circumplantibus foliis cum pane , & sale quotidie uorauerit . Manum oris halitum commendat . Si fit auentum , & singularem fluxiones in aeto , & uno aspero feruefactum , ubi hoc decoctio calido os colluat . Sici farina recentia uulnra glutinat , uerum operasprenum est ea pruis uno in quo ipsum fuerit coctum , abluere , & deinde farinam infingere . Parantur aurgis dentificalia , & carbones ad picturas delineandas . Flores saccharo afferuati ualent ad emnia praesita , peculiari autem ad frigidos cordis affectus , ad pectoris uitia , & ad arcenda psephenie contagia . Nafellatur in Boemia Planta , quam ST LVE ESTRE ROSMARINVM appellare libuit . quod Rosmarini coronari facie queceterius reprezentet . Crevit hec planta cubitali altitudine , fruticosa , aurgis tenibus , lignosis , materie fragili , risuferi embutis minime ferre colore : Folia in his erumpunt Rosmarini annula , prona parte uiridia , transuersis utrinque lineis dispari ordinis exillis oblongata ; si pina verò rubefientia , & rubro appensa pediculata . In scirulorum summatis corymbacae coma mitrata rubro colore , è quibus flores fanduntur subtiliteri . Radice nititur infirma , & superuacua . Planta est odorata . Sigillata folia , & flores circum malum vident , quinetiam gustu aromatis non nibil resipiunt , adfrictione quadam relucta . Praferuntur hac

hec planta Boemis contra tineas, & blaetias, que uestes lacerant. Quare ijs eam interponunt. At qui mea quidem sententia ad ea omnia efficax est ad que Rosmarinum Coronarium prestat diximus, prister quam ad ciborum condimenta. Sunt, qui hanc Plantam Diſcoridis Ericas effe contendunt, sed hallucinantur, cum nullam cum Myrica cognationem habeat. Libanotidis, sive Rosmarinum historiam, tum facultates descripsit Galenus libro 7 Simplicium medicamentorum, sic inquietus. Libanotides tres sunt, una steriles, due fructum ferentes: omnes uero euidenter facultatis, emollientis, & digerentis. Succus tum radieis, tum herbe, mihius melli obtusam oculorum aciem ab humorum craftitudine curat. Porro eius libanotidis, que ad coronas est utilis, quam Romani roſmarinum nuncupant, decoctum, regio morbo laborantes potum adiuuat. Omnes enim libanotides abſtergēnt, & incidentur facultatis participes sunt. hoc Galenus. Ceterum Cachrys non modò Rofmarini ſemina ſignificat; ſed etiam quāndam arborum nucamenta, uel potius excrementa, quod nec fructus, nec flores propriè dic̄ poffit: que tamen ante fructus erumpunt, & decidunt, qualia uisuntur in coriolo, cui junt longo piperi ſimilia, item in nuce, ac queru. Nisi inter hac ueteres Grecos antores aliquam nouissimam differentiam sit indicandum, quod apud plerosque non cachrys, pro Rosmarini ſemina ſcriptum reperiatur. que tamen uoces baſtentur a recentioribus confundi inuenio. Planta, qua Libanotis Grecis, Libanotia & Rosmarinum Latinis dicitur: Mauritani, Xaier alneiem, Apinalach, & Cachola: Italici Rosmarino. Que uero libanotis ſupradictis Grecè, Rosmarinum coronarium Latinis vocatur: Arabice Elkhalgeber: Italice Rosmarino coronario: Germanice Roszmarin: Hispanice Romero: Gallice, Nomina, Rofmarin.

Rorifmarini
vires ex Gal.

Cachrytid.

S P H O N D Y L I V M.

SPhondylum folia quadantes platani, & panacis habet: caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius afflentes: in quo cum cacumine semen duplex, seleni simile, sed latius, candidius, & maius paleaceum, grauis odoris: flores eius albi, aut pallentes: radice raphani, candida. Nascitur a Mell. ex Sphondylia, in palustribus, & aquosis. Potum semen² pituitam per aluum extrahit. medetur iocineris uitia, regio morbo comitibus, orthopnoicis, vulvarum strangulationi: veterofos suffitu revocat. Cum oleo commode infunditur capitibus phreneticorum, & lethargicorum, item capitis doloribus: cū rutilatum, serpentina ulcera cohibet. Datur radix contra regium morbum, & iocineris uitia: circumrasa eadem, & iniecta callos fistularum derodit. Recensis floris succus exulceratis auribus, purulentisque accommodatur, qui caterorum succorum more exprimi, dein recondi solet.

Sphondylii
comit.

Luth. error.

Sphondylii
Lucus ex Gal.

Nomina.

Rata admodum sunt prata, viginie madentia, que inter alias complures herbas, innumeratos quoque Sphondylum copiosum nascitur, solo platani, aut panacis: caule fœniculi, cubitali longitudinem excedente, in cuius cacumine umbella insidet, albus floribus referta: e quibus semen prodat, seleni non assimile, latius tamen, ac quamvis tam sapore invenitudo, ut quod cimices ferme respiciat. Radicem profert albam, raphani similares, qui non ingrat. Huius semine vntum quidam jefelis rive, quod alterum alterius effectus prestat exsuffiat. Succus incidi, digerit, & aperit, idem capiti inimicis, crupos capillos facit. Porro Fuchsius non videtur sati Sphondylum nouiss., quod ipsius uia cum Acantho depingit, nec etiamque Acanthum Germanicum. Cui facile impinguierent officina Germanica, que fuligine, similitudine decepta, pro Branca missa Sphondylum usurpat. Sphondylus facultates memoriae prodit Gætus, libro 8. simplicium medicamentorum, sic inquietus. Sphondylus fructus acris, & secantis est facultatis. Itaque ad asthma, & coniunctiva proibunt ictum et medicamentum: prodest & regio morbo. Et radix nimis adfamilis facultatis, ad eadem accommodatur. Sed & in super fistularum callos tollit: ceterum impunere eam oportet circumfasam. Porro fioris etiam succus ad diuturnitatem aurum ulcerare conuincens reputatur. Quod Græci σφωδύλιον, Latinis similiter Sphondylum vocant: Italij Sphondilio.

Nephæ. FERVLA.

CAP. LXXXV.

Ferula medulla pota utilis est ad cruentas exercationes, coeljacosque: contra viperarum 30 mortis in vino datur: erumpentem naribus sanguinem indita sitit. Semen potum terminosis auxiliatur: sudores ciet, undlo ex oleo corpore. Caules si cantur, capitum dolores faciunt; mutia conduntur. Ferula itaque caulem profert ternum sape cubitorum; folia fœniculi, longè asperiora, & litoria, qua ab imo caule uulnerata sagapenum efficitur.

Ferula hisp.

Ferula oftusis nascitur locis: videoq; nil mirum, quod Apulius Ferularum sit maximè ferax. Quænam frequens prouenit in Romano agro Tyrreni maris contermino, praesertim apud Centumcellas, & in myriis Hertruria maritima. E quibus prima tantum germinatione circulum quoddam pastores exuenti ouit latebras induratione resores, quod sibi ceteris afflant, prius tamen charta, aut linteus maculae convolutum, mixtum piper, & sale confusum, non modo uixit gratissimum est cibus: sed etiam ad excitandam venerem valentissimum. De Ferula latius differunt Theophrastus libro o. cap. 2. de plantarum historia, ubi ita scribit. Ferulaceum genus in plures stirpsit species. Sed primam de eo, quod commune omnium constat, dicendum est, scilicet de Ferula, atque Ferulagine: seu idem genus amabilis, differens magnitudine tantum: seu etiam alterum sit, ut nonnulli putarunt. Ergo natura earum, que compisci possit, confusis certè sentitur, præterquam ratione magnitudinis. Ferula enim granis admodum sturgit, Ferulago autem lumen, sed præteles ambae, & geniculata sunt. Folia, & caudiculis quidam geniculis erumpunt, ac alternante exenti foliula terminatio inquam, quod non ex eadē parte geniculorum, sed permutatis, caule magna ex parte amplexa, sicut cruncinae proueniunt: nisi quod deflexa hec magis, mollieris, magnitudinisq; causa. Folium enim grande, molle, multifidum; ut capillazzent, si modo se re inspectetur: maxima, que terra proxima sunt, & reliqua subinde ad partem. Flos melius: semen obſcurum, anetho simile, sed rauus. Finditur cacumine, & in stipites quoſiam hanc magnos differt: quibus flos, semenque infidet. nec flore, fructuine laterales caules carent, sed anetis modo ferunt. Anno caule constat, & germinatio in ure primam foliorum, tum caulis, ut etiam in ceteris fieri solet. Radice altè descendit, eademq; singulari innititur. Taliſ Ferula est. hec Theophrastus. Porro Ferula (ut Plinius est auctor libro 24. cap. primo) afnis gratissime sunt in pabulo, ceteris uero iumentis praestantio veneno. Quia causa id animal Libero patre assignatur, cui & ferula. Natura Ferularum (ut idem Plinius libro 20. cap. 23. testatur) murensis infraſtimata est: tacta liquident et mortuantur. In insula quadam ex fortunatis nomine Morion, ferulas in arborum ampliitudinem grande cere ſcripere quidam. Apuli lignorum uice, qui bus maximè carent, ferulas adignem utuntur. Ferula meminit Galenus libro 8. simplicium medicamentorum, sic inquietus. Ferula fenen excaffact, & attenuat. At interna eius pars recentis adhuc, quod medullam vocant, aſſirgentem qualitate participat. Cuius nomine sanguinem ſuentibus, & celiacis conuenit. Nephæ Græcis ea planta uocatur, que Latinis Ferula: Italij Ferula: Hispanis, Cananheja.

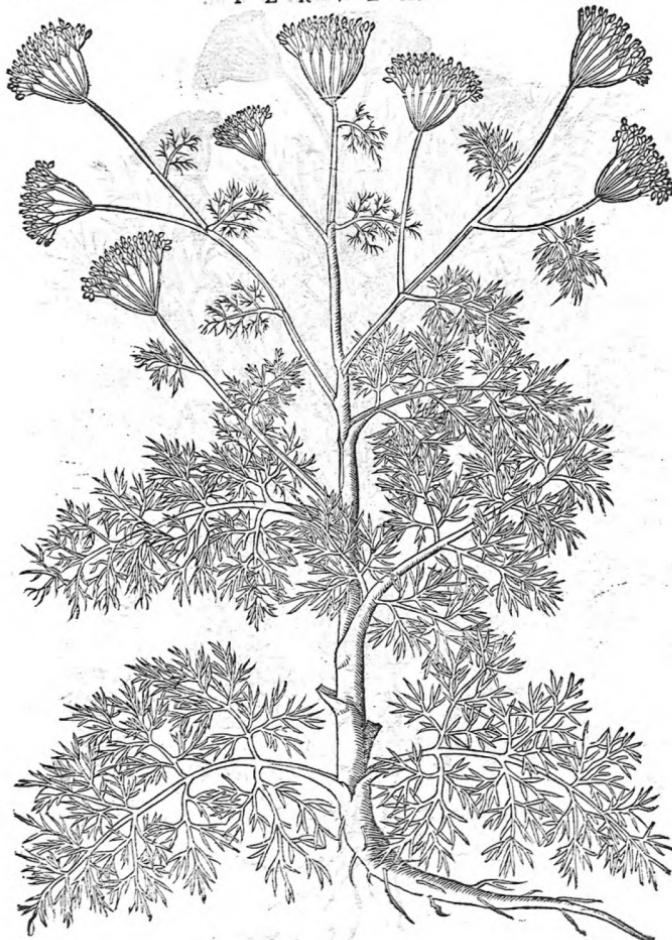
Ferulae
vires

ex Gal.

Nomina.

PEUCEDANUM. CAP. LXXVII.

Eucedanum caulem emittit tenuem, gracilem, foeniculio similem: comam habet statim ab 10 terribus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profuensque est plaga succus umbra mandatur in sole siquidem confessum euaneat. Colligitur capite prius, & naribus rosaceo perfusis, ne capitum depresso, & utrigino sentiatur. Aflatione radix inutiles fit. Tam lac, quam succus radice, & cibibus extihi soler, sicuti est mandragora: uerum inefficacior succo lacryma habetur, & velocius expirat. In tertium etiam concreta inuenitur lacryma, thuris similitudine, cibibus, radicibusque dharrens. Praeterea succus est Sardinia, & Samothrace, colore rufo, odore graui, feruus gutt. u. Ex aceto, & rosaceo illorum, resolutis, ischiadicis, convulsis, omnibus in universum, uitios nervorum, ex oleo, & acto illorum prodest. Eius olfactu respirant vulu strangulati, & ueterios reuocantur. Incensum serpentes abigit. Aurum doloribus conuenienter ex rosaceo infillatur: cauernis dentium inditum, mitigat dolorem, contra tuism efficacissime ex ovo affumitur: suspitis, tornibus, & infationibus subduebit. Ventrem leniter emollit, liuem absunt, difficiles partus mirabiliter adiuuat. Facit ad vesica crucianit. FERVL A.

k. 3 coctum

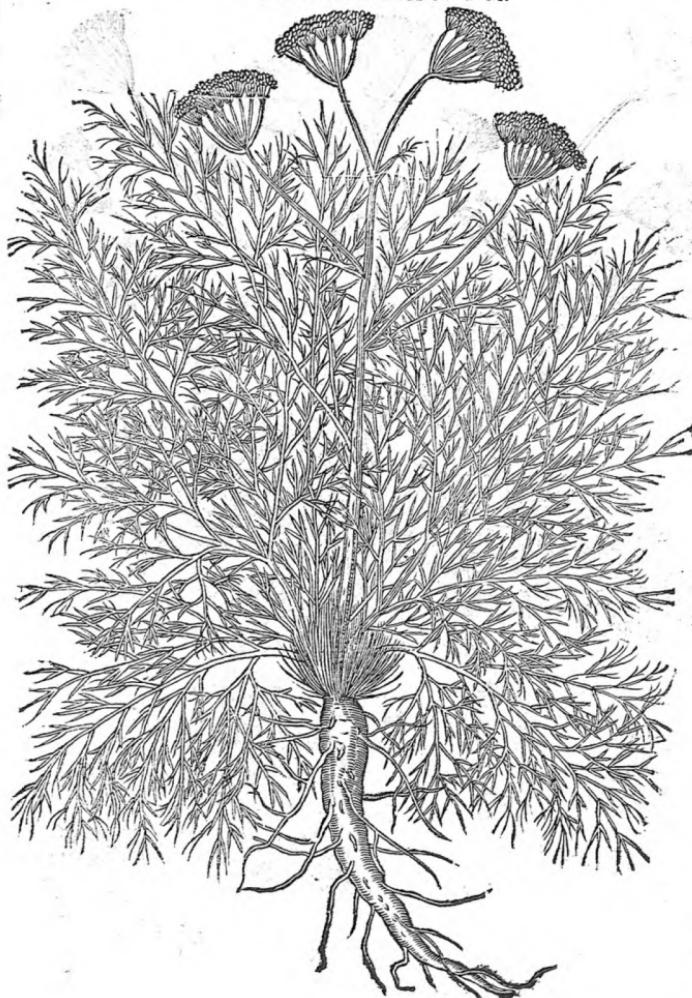
Orib. *Per-*
ceder. s. c.
herba r. p. q.
ad. v. n. r.
e. p. v. r.
et. r. s. v. r.
v. r. s. r.
v. v. r. s.
r. v. v. v.
v. v. r. r.
Zing. *Car-*
pet. e. p. r.
v. r. v. r.
E. *Oligop-*
tem. luca.
& liquor e-
cibis, & ra-
dice, sicut ex
mandragora
exprefsi, &
hoc exprefsi
succo minus
efficax est il-
leg. qui ex in ci-
fa radice ma-
nar, & citrus
expirat.
b. M. Sy-
riacus. i. ful-
vus.

coctum bibitur. Farina eius, sordida ulcera purget, & uetera cicatrice obducit: squamas ossium extrahit. In cerata, & calafacientia malagmatina addeatur. Radix eligi debet recens, quæ cariam non senferit, firma, odoris plena. Succus ad potionem amaris amygdalis, aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur.

Peucedani confid.

Quoniam nullis prouersis foliorum, ac seminis, & paucis admodum floris notis Peucedanum representauit Diophorides, ut pote plantam, quæ omnibus fortasse suo tempore notior erat, quam ut longiore descriptione pustularet; idcirco nobis quidem perdifficile esse iudico, decernere quoniam genus herbe hodie in medium effervi possit, quæ legitimum Peucedanum referat: præterim cùm Theophrastus, Plinius, Apuleius, ac antiquorum alij, qui simplicia histrioas descripserunt, plura, quod legimus, de Peucedani memoria non prodiderint. Veritatem cùm scribat Diocorides, Peucedanum nasci compositum à terra copiose, ac frisia, hinc planè conjectandum uidetur, Diocoridem ipsum inire, quod Peucedanum constet multis folijs, capillariis, tenuibus, ac longis, faniculi, aut anethi effigie. Huic conjectura illud etiam accedit, quod cùm Peucedanum, Diocoridis testimonio, florem proferat melum, sive luteum, non temere credendum arbitror, hanc non in alio, quām in umbella faginei, cùm omnes ferulaceae stirpes, & que faniculo, & anetho similes habentur, cuiusmodi sunt, que hoc in loco à Diocoride recententur, umbellas in caulinis cocomminibus gignere consuetantur, è quibus semini prodit fanatici. li modo. Quòd si ita seves habet (ut equidem exstimo) affere non dubitaverim, me saepè numero Peucedanum uidisse in Ananenibus montibus, ubi huiusmodi planta frequentissima proueniunt, que non solum prædictis notis Peucedano adspiciuntur; sed etiam radice, quam habent nigras, crassas, succi plenam, graniter; olentem. In hac itaque sententia persi-

P E V C E D A N U M.

fiam, ut hanc herbam, quam etiam pictam damus, uerum Peucedanum putem, donec aliam nactus ero, que certioribus meis illud exprimat. Ceterum radices, quibus pro Peucedani radicibus nulgo officina uiuntur, legitimas ementiuuntur, nam praece*ti* i*l* quod extiore parte non nigrit, nulla graueolentia, nullaq; acri facultate sunt praecoxa. Cu*is* vero plantae ha*s* sunt radices, ego quidem proferre non possum: eas siquidem hactenus non nisi siccias, & sine caule, ac folijs mibi uidere licuit. Proutulis Dio^cerides Cardonum peucedanum, quid non magno quidem negotio ad nos adueli posset, cum frequens, nec longa sit mercatorius in Carciniam nauigatio. Vnde seplaslaris, si reu um legiuitarum studio caperentur, facile Pe*ceden*i radice conuenerentur. Peucedani minime Galenus libro 8. simplicium medicamentorum, ubi ae eius uiribus affectus ex G...
 10 neros consilientibus conseruire creditur, rem morbis in pulmone, & thorace ex crastitudine, & uiscititate humorum prouidentibus. Atque intrò quidem in corpus sumpus, sed tamen etiam officina prodeat. Porro quod incidat, & extenuet, sape etiam dentium perforatorum dolores cavitati impotitus protinus sedat, qui uideat tenuissimis est partium, & exal*facti*o*n*is. Quicunx lienes induratos iuuat, nempe incidente, digerendo, atque extenuando crassos humores. Sed & radice ad hec uti licet: qua & squamas celeriter ab offib*s* detrahit, quia uideat uadim desiccat, minus tamen quam succus exal*facti*o*n*is. Et ulceribus malignis remedium est optimum arida illita: ipsa cum exurgat, carneum gignit, & ad cicatricem perducit. Exal*facti* quidem ordine secundo iam completo: desiccat uero tertio iam incipiente. Planta, qua *radic*es, Nomina. Græc^e Peucedanum Latin^e dicitur: Arabice, Harbatum: Italice, Peucedano.

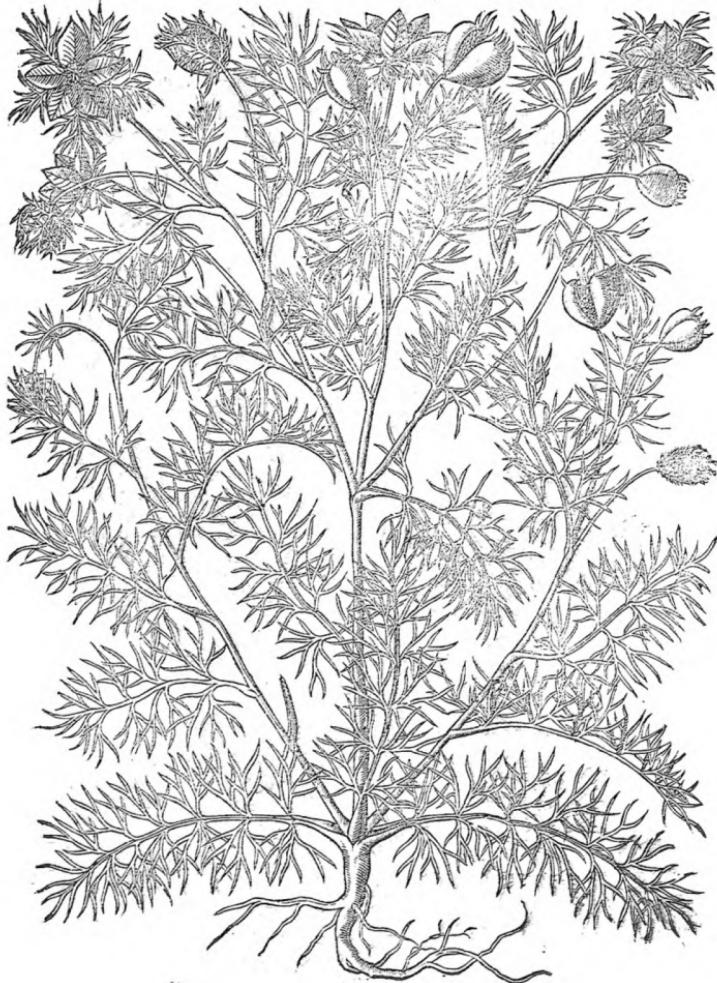
MELANTHIVM SATIVVM.

^a Mel. Gith.
siccus levigatus
seccatus &
secundus &
qui propter
strutrix par-
tus est, exili-
bus ramulis &
duorum palmo-
rum altitudi-
nis, aut etiam
major.
^b Mel. Gith.
secundum Vino.

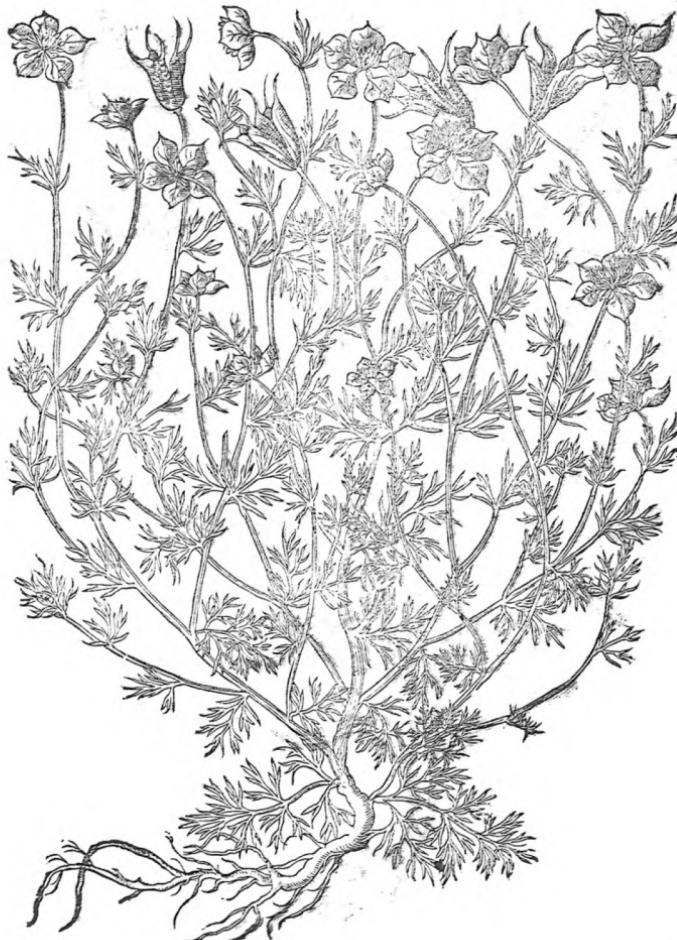
Gith^a exilibus surculis fruticat, sape binos dodrantes excedens: folijs, vt senecionis minutis, sed multo tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, parvo, cœu papaveris, oblongo, inter cursantibus intus membranis: quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum quod panibus inspargitur. Capit is doloribus illitum fronti, subuenit. discutit recentes oculorum suffusiones, tritum ex irino & infuso naribus: tollit lepras, lentigines, duritias, rumoresq; vetustos cum aceto illitum: circumscirificatos clavos excutit, cum vetere ^b vrina impositum. Dentium doloribus, cum aceto, & teda decoctu, & colijunt prodest. teretes ventris tinea expellit, perunglo ex aqua umbilico. distillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo, & olfactum. Vrinam, & menstrua cier, multis diebus sumptum, & lac ex- trahit: difficultatem spirandi cum vino potum, leuat: phalangiorum moribus ex aqua, drachmæ pou- dere, haustum auxiliatur. Incenso serpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare.

MELANTHIVM SYLVESTRE.

Gith, quod Graeci Melanthium appellant, officinis Nigella vocatur. Dicitur Melanthium est generum, sati. um, & Ipor-
tè nascens. Satium exilius furens exit, cubitalibus foliis seneconis emulo, magis tamen disto, floribus in cacci-
ne caruleis, & flelle modum radientibus, è quibus capitula erint la ornat parva, oblonga, pluribus coronata epicibis; inter-
nam capitis partem respicibentibus, intercapitula intus membranis. Semen in his continetur parvum, nigrum, & qua-
ndique subfuscum, odore eximio; ac amaricinno sapore, simili & acuto. Seritur in hortis. ST L V E S T R E duas est generum,
utramque foliis satine tenerribus, multefidis, & capillaceis, quinetem caudam ferè similibus, quemadmodum & scribus.
Ierum capitulis differt. Siquidem a terma capitula gerit satino majora, & facie haud longè diff. milia, alterum uero
longiora in quinque, sex re dinicata coribus. Itaque errant toto celo, quā inter Melanthijs filiisiris genera. Cittone
niglo vocatum annemerunt. Quod cum ante nos probò amissuissent Hermolaus, & Riccius, affuerunt omnino bal-
lucinari eos, qui putant eam siuepem legionum Melanthium esse, quae inter segetes in aris pessimis ascita, folijs ferè por-
ri: caule prolongo, biijugioque: flore purpureo, rosa parvo effigie. Et re illi: me i quidem sententia, indicarunt siquidem her-
ba illa cum Dioscoridis historia quam m. x. pugnat, nepe que foliis, caule, & floribus, nulla ex parte Melanthium refe-
rat, sciusi ueroe etiam senire, quod est nigrum Melanthium modo grecatur: nos tamen quatenus aliud representat, quam
Brafaui er-
amaricindinem simili & asperitatem. Hinc ita que perspicuum est: pot: St. Brafaula n, alioquin medicum clarissimum, in suo
ratiu.

MELANTHIVM SYLVESTRE ALTERVM.

simplicium

Simplicium volumine Roma excluso manifeste cecutuissse . quippe qui affirmare non dubitauerit illud verum , legitimumque esse Melanthium , quod in segetibus passim sua sponte nasci superius diximus , quodque vulgo Gittone à Ferrarensibus appellari scribit . Cuius error non solum predictis rationibus , sed ea quoque herbe appellatione facile deprehenditur , quid etiam ita , qui ita eam appellant , illegitimum est Melanthium existimare . Quandoquidem nil aliud Italis hoc nomen Gittone denotare videatur , quam siccum Gith , quod ideo Githago , & pseudomelanthium vocari potest . quemadmodum & id , quod nostra Tridentina appellant fermento , nil aliud significat , quam siccum tritici specimen . Quid cum postea ipse Brafaeus ita quoque sententia , si damnandi erint , qui in hac persistent opinione . Iam igitur constitutuimus licet domesticum verumq; Gib in hortis , & viridariis satum provenire , in quibus frequenter seruum in Germania . Sylvestre vero in campis fratribus in cultis locis . Ex quo quidem planè colligere possumus , PSE V D O M E L A N T H I V M sponte inter segetes nascens , quod vocant vulgo Gittone , cuius hic effigiem damus , nullo modo sylvestre Melanthium esse . Non desunt quoque , qui velim hanc , plantam sylvestrem lycnidem coronarium esse , quibus , cum ego stranquam noverim , subscrivere nequeo . Sed longe minus id fuerit Lilium , ut aperitissime hallucinatus creditur Euchus , medicus aliqui peritissimus : cuius error a nobis explosus est .

Melanthonium
sylvestre .
Pseudomelanthium .

PSEUDOMELANTHIVM.

